

Megjelenik a Társasodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453.lik szám alatti Trattner Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt esután a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnek 's pontosan és jutányosan közöltetik.

## Teljes számú példányokkal még szolgálhat a szerkesztőség.

**FOGLALTA P. Magyar- és Erdélyország.** (Kinevezések; Kisfaludy-társaság közgyűlési hatá nap; halálhír; magyar horvát ügyek I. Birtokozim; szóbeli perben adott bírói parancs megvitatva; nyilatkozat a tata-geszte i uradalomból és Hevesből; Pestmegye rendkivüli és Turóczi megye többrendű közgyűlése; a magyar nemzetiség és kisleadavó-intézet ügye Szarvason, postarablás; budapesti napló.)

**Spanyolország.** (A képviselők ülésében föltett különféle kérdésekre adott külügyminiszteri válasz; lázongási kísérlet éjszakai Catalogában.)

**Anglia.** (Russell lord által a glasgowi városnál mondott beszéd vezetés pontjai 's gabnatorvények fölötti né etei; a béllő parlament felüli hírek; vagyontalanok haza Irlandban a vagyonosok ellen.)

**Franciaország.** (Thiers beszédének főpontjai a választási vitát skor; Izabella királynő állítólagosjegyesei.)

**Portugália.** (A pártkammera elnöke elhagyá rögön a gyűlést; szö zódés az unio-ba. kkal.)

Értesítő.

### Magyar- és Erdélyország.

Ó es. s ap kir. Főlsége gróf Nándor Leopol d főispánt továbbra is Komárommegye kormányzójának meghagyni 's ennek következtében őt a helyszemélyes táblánál eddig viselt bírói hivatalától fölmenteni; Jablonczai Eleket alsófehérmegye volt főjegyzőjét Erdélyországban számfelületi kerületi tartománybiztossá kinevezni; végre a kassai székes káptalanban megörült tiszteletbeli kanonokságokra Jelinek Antal szinnai, 's Szkaliczky Mihály szentmihályi plébánosokat méltóztatni legkegy. érdemesíteni.

F. év január 30án hunyt el bizáki Puky Márton, több megye tablabírójá, káyai jószágán, életének 73ik évében. Viszonyai minden kötelességének hiu teljesítése mellett, mint forró emberbarát mindenkéül szerettetelt; mint oly b zgó hazafi pedig, ki neveltetési korának előítéleti fölibe emelkedve, elég erős lélekkel bírt, aggkorára is folyvást haladhatni a század haladásával, minden jelestől, kik őt ismerék, őszintén tiszteltet. Béke hamvaira.

Paschwanzky Péter, zimonyi só- és harminczadhivatali ellenőr meghalálozott.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG vagyis Magyar szépirodalmi intézet f. é. febr. 8x. délelőtti 10 és fél órákor tartja ns Pestmegye nagyobb teremében kilencz edik kö zül tés ét, melyre az irodalom minden barátai szívesen hivatalosak.

### Magyar-horvát ügyek I. Birtokozim.

A horvátországi legújabb események nagy fontossága teljes joggal legnagyobb figyelmünket igényelvén jónak látam az e kérdésre vonatkozó adatokat leginkább azon okból előadni, hogy a tárgynak több oldalról megvitatása által az kellőleg meghányatván, minden gondolkodó, de leginkább befolyást gyakorló egyed önmagának tiszta fogalmatszerelhesen arra, mi igaz és törvényes 's annál nagyobb biztossággal tájékozassa 's határozassa el magát. Ezen célra, mi csekély történeli és jogi tudománytól kitélik, minden harag, gyűlölet vagy részrehajlás nélkül előadandom, véleményyt nyilvánítani alig fogok, eszközöljék ezt azon történeli és jogi adatok, melyeket elősorolandok; ha pedig értekezésem szellemét valaki gáncsolná, forduljon adatim ellen, mutassa meg azok igaztalanságát, 's ha ezt teheti, le-veve leszek, de esután ellenkező vélemény adatok ellen megdöntő erővel józan közönség előtt nem bírand.

Mindenek előtt szükségesnek látom ellenünk magyarok ellen uton utfélen felhozott azon szemrehányás ellen felszólalni, mely szerint mi Ázsia sivatagából bevándorolt jövevények lévén, az itt volt ősi lakosok országait csak bitoroljuk 's így mindenkinek mintegy teljes joga van bennünket háborgatni, vagy épen mint bitorló zsarnokokat ismét kiutasítani. Ezen szemrehányást leginkább a szláv hősök Kollár és Schaffariktól kell hallanunk, kik e' czéliből nem állották a történeteket is elferdíteni. Újabb időkben némelyek, leginkább pedig a panszlávok azon tant állították fel, hogy addig Európa nemzeti közt a béke és esend nem honosulhat meg, míg minden nemzet azon földet politikai önállással nem bírandja, melynek ősi lakosa — autochton, aborigines — volt; de ezen jó urak a történeteket csak azon időn kezdik, melyről tanusíthatni, hogy ott szlávok laktak; de bezeg feledik, hogy így egy részről igen veszedelmest követelnek, más részről pedig a magasb történeli tudományokban teljes járatlanságukat és tudatlanságukat árulják el, mert a történetírók közt általánosan elfogadott tény az már, hogy Európa tartományaira nézve az ősi lakosokat kinyomozni teljes lehetlenség 's legfőljebb azt határozhatni meg; melyik nemzet az, melynek régibb lakóiról már nincs sem történeli bizonyítvány, sem népmonda, így az Aelteste und alte Zeit tudós írója ezt mondja: „a föld első lakosainak eredete örökké homályban maradand, az őszeszefforrás 's vegyületek csak okoskodás után fognak meghatározhatni, ezek Európára nézve másban alig találand-

nak gyámpontot, mint a mythos által fentartott keletről nyugotra való költözésben és a nyelvek összehasonlításában, mi természetesen azt igazolja, hogy az Iberi, Keltai, Germán 's másokat nem másképp, mint az ősi lakók — 's keletől bevándoroltakból kevert nemzetségeikül tekinthetni" sat. 'S valóban ha biblíánk fonalán megyünk, nem tudom, melyik nemzet lenne képes felmutatni, hogy a' bábeli nyelvzavar után ő jött volna Európa valamely tartományába; veszedelmes lenne illyes ősiségi tan annyiban, hogy Európa bármely országáról lehetne bebizonyítani, miszerint abban ezek előtt a mostaniaktól különböző nemzetségek laktak, csak Angliát hozom fel példaul, — ha Irlandból átköltözött gaéleket veszszük is legregibb nemzetének, bizonyosan tudjuk, hogy költöztek oda rómaiak, szászok, dánok, legutóljára pedig normannok's ha most az ősiség elvét Angliára kívánnók alkalmazni, akkor a' normann, dán, szász és római maradókat mind ki kellene onnan küszöbölni 's az eredeti lakókat visszaállítani, de ezek feltalálhatók sem lennének, mert angol krónikák szerint a' gaélek szinte találtak már itt embereket, — ezeknek tehát kik maradékaik? — így állíthatni ezt majd minden tartományról. Mennyi zavart okozza illyetén repositio in integrum a' népek 's nemzetek közt? elgondolni is lehetetlen, exequens bíróra akadni pedig még nehezebb feladat lenne. Ez általánosság után térjünk a' köztünk és szlávok közli viszonyokra.

Schaffarik a' szláv régiségekről irt munkájában azt állítja ugyan, hogy Nestor orosz író szerint Pannónia, leginkább pedig a' mostani horvát részek voltak a' szlávok ősi helyei. Azonban Schaffarik ez alkalommal vagy tudatlanságot árul el, vagy a' tudott történeli adatokat, mint kedvencz állításaira nézve lerombolókat elhallgatta; már pedig ezen vádak közül bármelyik sújtja őt, tekintélyét minden esetre igen esökentti. — A' horvátországi mostani szlávok azon tartományoknak nem ősi lakosai, mert igaz ugyan, hogy legregibb időkben is laktak ott szlávok, de azok szinte csak beköltözöttek voltak, mit könnyű bebizonyítani's mit, mennyire journalistika utján lehet, kúmtatandok. —

Jornandes szerint a' szláv nevezet csak Krisztus születése után az ötödik században fordul elő 's azon nemzet Scavi, Antes és Veneti, Heneti név alatt ismértes, — Scavi quorum fortissimi Antes et Veneti" — hogy Henetek, Venetek Horvátországban és környékén egy időig laktak, bizonyos, de Schaffarik jónak látta az oda költözéseket bölcsen elhallgatni; már pedig ez többé nem kétség, mert Henetekről a' legregibb írók emlékeznek, így Homeros Ilias II. v. 851 öket rosz, Herodót dacoz szájuaknak nevezi, Strabo pedig 12, és Livius 1sók. azt mondják, hogy a' venetek Kappadócia, másképp Leuco-Syriából Pylaemenes vezérlete alatt trójai Priamos segítségére menvén, mintán Trója bevételét, Pylaemenes pedig megöletett, Antenor és fiai vezérlete alatt Thracziába, onnét pedig az ádzriai tengerig mentek 's annak egyik esuesán megtelepültek! így tehát ők is bevándorlók voltak!! itten több századig laktak, azonban Trogus Pompeius, Justinus 24. k. 4. fejezete szerint azon gallo-kelták része, mely Brennus vezérlete alatt Rómát feladta, Pannonia nagy részét, leginkább pedig Pannonia Saviát elfoglalván annak lakóji nagy részét megölte vagy eladta, Nestor orosz író szerint pedig a' megmenekedettek kárpátontuli testvéreikhez költöztek. Ez volt az első beköltözött szlávok birodalmának siralmas és szerencsétlen vége! Kicsodák tehát a' mai szláv-horvátok? honnan 's mikor jöttek? ezt Tamás spalatói főesperes (Thomas archidiaconus spalatensis) Historia Salernitanában világosan megmondja: „a hetedik század felé Lengyelországból Toula vezérlete alatt jött hét vagy nyolcz nemzetség, melyek látván, hogy azon tartomány népessége csekély, azt elfoglalták 's a' megmaradottakat sokféleképp sanyargatták; ezen birodalmokat részint függetlenségben, részint a' frankoktól függésben megtartották magyarokkal érintkezésökig; az itt azonban különösen megjegyzendő, hogy a' szlávok nem ősi lakosok 's ezen elv felállításása esetében sem bírnának a' magyarok előtt előjoggal, mert nem az előbbi birtok, hanem ősiség határozhatna erről, mint az adományi jogszágokban, így tehát ha valami különös eset által az ősiség mégis birtokozimul használtathatnék, akkor nemesak mi magyarok mennénk Ázsiába vissza, hanem a' szláv hősök fajtájakat szinte akár egyenesen, akár Thraczián által Kappadóciába lennének visszavezetni kénytelenek. Igaz, hogy hazánkat csak őseink kardja után bírujk, de így van ez Európa többi tartományával is. A' meddig tehát ezen jogczim másoknál helyesnek tartatik 's ismértetik, addig az ősiség-

get, mint bírhatási gátot ellenünk méltányossággal nem hánytorgathatni.

Mintán nagyérdemű 's tudomány Horvát István ur egyik jeles munkájában czáfolhatatlanul megmutatá azon módot, mellyel hazánk Slavonia, Horvát- és Dalmátország birtokába jutott, fölleslegesnek látszik arról másnak értekezni, minthogy újat ugy sem lenne képes előadni; mivel azonban fájdalomkra a' történetolvasás a' mai kizárólag politikázó, vasúti és répaczukor-gyártó időkben nagyon elhanyagoltatik, jónak láttuk a' tisztelt szerző ur munkáját használva, e' kérdést is felfogni 's mennyire hírlapkörhöz tartozik, vázlatképen tárgyalni. Az a' kérdés diplomatikai helyzetén mit sem változtat: vajjon Árpád apánk jeles bajnok vezérei foglalták é el a' kérdéses három tartományt, vagy későbbi királyaink? azonban bármint mondjanak némely külföldi írók Anonymusunk hitelessége ellen, annyi bizonyos, hogy Imre herczeg dux Slavoniaenak czimeztetett, később első András Slavoniát ismét elfoglalta, mert Radó nádor egy oklevelében 1057b. azt mondja: „quod nullis bellicis laboribus cum tota provincia illa sanctae coronae reificavi, et iterum acquisivi" mind a' három tartományt azonban csak Kálmán király hódította meg 1102 évben, mert spalatói Tamás szerint: obtinuit caeteram partem Slavoniae, quae a Ladislao fuerat praetermissa, itaque ad mare usque pervenit, ut civitates maritimas occuparet" a' meghódítást pedig 1105ben végezte tökéletesen, miről a' Jadrában felállított még ma is látható diadalkapú 's felírása mindenkit meggyőzhet: Anno. incarn. Dni. Nri. Ihsu. XPI. Mil. CV. post. victoriam. et pacis. praemia. Iaderae. Introitus. a Deo. Concessa proprio. sumtu. hanc. turrim. Scrae. Mariae. Ungariae. Dalmatiae. Croatiae. Constitui. et. erigi. iussit. rex. Colomannus. Többször iparkodtak ugyan ezen tartományok lakosai fölünk mások esabitásai után elpártolni; de a' történetekből bizonyos, hogy mindig kevés idő után ismét meghódítottak. Ezek olly esalhatlan történeli adatokon épülnek, hogy azok megczafolásába jón eszű ember nem is mer boesátkozni, 's ki hinné? mégis találkoztak, kik állítani nem áallották, hogy azon három tartomány 1102 évben Kálmánnal kötött egyezkedési szerződéssel jutott a' magyar korona birtokába! ezen koholvány egész helytelenségét szinte Horvát István ur bőven megmutatta, legmeggyőzőbb ok pedig, hogy spalatói Tamás a' történet leírásában Kálmán királyunk 1102. évben volt táborozását leírván ezen szerződést nemesak nem említi, sőt egyenes győzelemről tudósít, minél fogva ha ő később valamely munkában egyezkedési szerződést említene, minden hitelességét elvesztené 's így sem egyik sem másik állítása hitelt nem érdemelne, holott a' győzelem sok más író által is kétségen tul emeltetik. Ezekből világos, hogy Magyarország a' kérdéses három tartományt mint győztes fél bírja. Nem volt szándékom ezen előadással a' jeles horvát nemzetet sérteni, mert a' fegyver bal szerencséje magában véve kisebbségére egy nemzetnek sem válik, hanem őket meggyőzni, hogy annyira híresztelt pacta conventák nem egyéb könnyen megczáfolható koholványnál! bizonyítja ezt azon körülmény is, hogy ezen tartományok a' 17dik század elejeig mindenkor partes subiectae czimmet említtetnek, 's törvénykönyvünkben csak 1606. évben létesített bécsi békekötés 9. és 10dik pontjában fordul elő ezen szó p a r t e s a d n e x a e, sőt hogy világos legyen: mi értetik alattok, még a' subiectae nevezet is oda tétetik: — per Ungaros nativos, et nationes ei subiectas et adnexas possidebit. — Ezen időtől fogva hol egyik, hol másik czim használtatott 1655 évig, mellytől maiglan kizárólag partes adnexae néven neveztetnek.

Mikép használták őseink hadi szerencsétlőket? Nemesak régi, de újabb kori győztesek is kevés kimélettel voltak legyőzötteik iránt, de ha őseink e' tárgybéli eljárásait tekintjük, nagylelkűségben minden más hódítót felülmultak, mert ők a' legyőzötteket adóval 's más terhekkel nemesak nem sanyargatták, hanem az 1472: 12d. törvényezikk világosan azt állítja, hogy régi szokásnál fogva Slavonia az adó minden fajában csak felét fizesse annak, mit fizet Magyarországnak! Illy kegyes törvényvel valóban semmi nemzet nem dicsekedhetik! Alkotványi jogok tekintetében pedig azon tartományok nagyai 's alsóbb rendű nemesei mind azon jogokban részesítettek, mellyekkel az anyaország hasonfelekezetű fia birtak, mert fő és legfőbb hivatalokra emeltettek, ezek fölött pedig az országgyűléseken mind nemeseik, mind pedig városaik megjelentek 's tanácsaikkal az ország törvényhozásába befolytak, így a' sok közül az 1463. évi törvénykönyv bevezetésében olvasható: cum fidelibus

ezítő tanítása  
atató nép az e-  
en igéje nea  
mind ez nem a  
ismételtetett,  
erei befogad-  
Asquini, Ac-  
bironokokon  
kodó fejedel-  
tellettek, kik  
alással hagy-

ében január  
kodott, melly  
niszteri jelölt  
zattal része-  
ondolkozása  
választattak

blanétát) fő-  
adott. — Pá-  
a tetemesen  
nyomorral  
lított, mert az  
kijait minden  
egély nem e-

lnak a' szá-  
sek: egyházi  
sajtószabad-  
sa, törvény-  
ssidens ka-  
én kell rend-  
andó rend-  
ja hihetőleg

1846.

ya a' gond-  
z ellenőr a'  
olgák pedig  
egéd-hiva-  
lgákhoz ha-

elnyerés-  
osságon ki-  
avatottság

ndszeresített  
yok henyj-  
odók eddigi  
letükről hi-  
k, határi-  
napja jelöl-  
ó folyamo-  
odványai-  
ék be.

2—3

6 hat éve.  
216 hold  
61 hold  
amint 397

37% hold  
majorsági

eli fölté-  
főtisztsé-  
szittartói i-  
Dósgyó-  
2—3

1815ik évi  
89 hold  
majorsági  
1845iki  
évi fe-  
andó nyit-  
t ígérőnek  
ni fognak.

lei és Ró-  
szonbérbe  
lek által a'  
ja Kapezy  
3—3

mesében  
ennel köz-  
január hó  
egyetemi  
1—3

nostris Praelatis, Baronibus et Nobilibus regni nostri Hungariae, et partium eidem Subiectarum — nos Praelati, Barones ac Nobiles regni Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, et partium Transsylvanarum — azon tartományok nemességének a magyarországgal jogegyenlőségét már az 1351. 11d. törvényezikk világosan kimondja ezen szavakkal: ad eorum etiam nobilium petitionem annuimus, ut universi viri nobiles intra terminos regni nostri constituti etiam in tenentibus duobus inclusione terminorum ipsius regni nostri existentes sub una et eadem libertate gratulentur. Ha meggondolják horvát atyáinkiai, hogy ők legalább hét századtól fogva a magyar korona alatt alkotmányos szabadságot élveztek, leginkább pedig, hogy most is élveznek, holott Európában számos kiterjedt szláv törzsök minden más egyedei abszolutizmussal meglegedni kénytelenek, ha ezt komoly figyelemre veendik, nem hiszem, hogy valódi hidegséget vagy idegenséget érezzenek oly anyira, mely őket saját gyermekeikhez mutatott hasonló szeretettel ápolta. — Municipális jogokról jövő számban. R o s t y Z s i g m o n d.

**Szöbéli per.** Egy kis frescokép szóváltási alakban. Fölperes, mielőtt az eljáró bíróság által tisztelettel fogadott zárendelő parancs kitételei vitatkozásába bocsátkoznék, nem tartja fölöslegnek az eddigi eljárást hű vázolatban elősorolni. Alperes erőszakoskodó igaztalanságához következetesen letartóztatott fölperesi 2760 pftnak szóbeli per utján elmarasztaltatás alatti lefizetését, a megvett birtokrész formaszertint átvétele után jó darab idővel, egyedül azon föltét alatt ígérte, ha fölperes családjának terhére az eladott javakra bejegyezve volt adósságok kitábláztatása igazoltatik. Ezen igazolást fölperes az eljáró bíróság előtt kellőleg igazolá, s így történt, hogy alperes, miután tartozását maga sem tagadta, elmarasztaltatott; a főbebezés birtokon kívül engedteték meg; a végrehajtás határnapja is kitűzetett. Eljáró bíróság azonban fölperes tudta s híre nélkül az elmarasztalási ítéletet föveszi s azt, miután egy birtokból főbebezető parancsot, mint illik, tisztelettel félretett, zárendelő parancsnál fogva jelen pernek legfelsőbb törvényszékek emegvizsgálatai g(!?) zár alá veszi. Auch gut!!

„Lássuk már most, mennyire fér össze a szóbeli perek természetével, s a törvényhozás ezen intézkedésének szellemével bár minemű bírói parancs.”

A szóbeli eljárás ezéja: rövidség a pörlekedésben; gyorsaság a végrehajtásban! Innen van, hogy az avasnyegelyesen tulemelkedett 1836diki törvényhozás sem ellenállást, sem birtokból főbebevitelt nem enged. Innen van, hogy nem ritkák azon esetek, midőn egy pár nap alatt idézés, ítélet, végrehajtás megtörténnek, sőt az eljáró bíróság is, dicséretére legyen mondva, az L. s többek elleni eljárást négy nap alatt tökéletesen bevégezte. Innen van, hogy bírói parancsoknak szóbeli eljárásoknál éppen úgy nincs helye, mint jó fazékon a drótozásnak. Ellenkező esetben nincs elérve a törvényhozás ezéja, torz alakká van törpítve fenséges szelleme s az egész szóbeli eljárást csak így jellemezhetni híven: nesze semmi, fogd meg jól; vagy: pirítánk, de nincs kenyérünk.

A viszketeg szórszálhasogató azon böjties logika vizállásos sáncaizai mögé búhatnék itt ugyan, miszerint a vitatás alatti zárendelő parancs — mely igazi néven nem más, mint változat ezen themáról: csak te fizess — nem az eljárásra vonatkozik, hanem a már elítelt öszszegről rendelkezik. Dicsőséges új elve egy vajadás közt snyló philosophiai csintalankodásnak, mely vásárfia-piperében azon régi nótán biczeg: nem a bagolyt a falhoz, hanem a falat bagolyhoz. Az eljárás szabatoságát és törvényszerűségét az eredvénytől függesztjük fel; s végelemzés útján mind egy: akár az eljárást, akár az eredvényt gátoljuk, sőt az eredvényt gátolni annál törvényellenesb, mert a tulajdon szentességét sértjük s a ezért hiúsítjuk meg, míg az eljárástul csak egy két küllőt szándék elcsipni. Valóban igen ajánlatos mód, hogy a művelt külföldön hitelünk iránt rokonszenvet kellesszünk, kivált most, midőn roppant teendőinket létesíteni akarván, a külföldi kölcsön elkerülhetlen! Ajánlatos mód különösen azon tekintélyes férfl irányában, kit fölperessel vitásonya miatt ezen eljárás igen érdekkel, s ki egy pár milliót eszközle már külföldről a magyaroknak. Törvényhozásunknak valóban nagy tekintélyt fog tulajdonítani, midőn a külföld hallja, hogy honatyáink becsületes rendelkezését hat pft hiúsítja meg. Oder was?

Gyönyörű fresco! kacagató a csuklásig! Itt a pénz, ez tulajdonod; de nem kapsz belőle, még fiad sem osztózik rajta; s unokád, ha késő vénséggel áldja őt meg isten, tán sárja szélén reszketeg markába szoríthatja, s áldó esőjé szálland a „magyar szóbeli törvénykezésre“ áldomásul! mert ezen tulajdonodnak még kétszer kell megjárni a pörlekedés örökös útját, azaz: megyei törvényszéket; királyi s hétszemélyes táblát; aztán kegyelemmel újítás mellett is-

mét ezen pályát, \*) sőt ha jó kedve vagy bánatja úgy hozza magával, egy szarkaugrást is tehet Grabenen.

Kitétszik ezekből, hogy a szóbeli pör szellemével homlokegyenest ellenkezik bármily parancsok elfogadása.

Fordítom már beszédemet a világos visszaélés ezen idéten születtjére, minek hat forintos keresztapja „zárendelő“ nevet adatott! Sok: egy idéten gyermekért, kevés: oly gazdag keresztapától! Idéten: mert sem feje sem lába, vagy magyarul:

rudis indigestaque moles

mit Viski francziául így tesz ki:

halottaiban

Fekszik vala tunya anyamagyaiban!

Bonzolgassuk kissé; azonnal kitűnik, hogy nem éltre való. Mondja: a) hogy az alperesnek viszonzkveteléseai vannak. — b) Viszszafoglalás esetére fölperesnél vagyonihiány van; mert nincs Magyarországnban birtoka. Lássuk már most:

a) Alperesnek viszonzkveteléseai vannak, mert: 1) fölperes még az 1840d. országgyűlési költséggel tartozik. 2) Az árva-tömegben hiányok vannak. 3) Az ingóságoknak is sok hiók van.

Ezen állításokat alperes per folytán is felhordotta, de nem bizonyította; mert a) Épen azt kellett volna igazolnia, hogy mit V\*\* ír, — ki jelenleg alperesnél szolgál, és most ír csak, 1845 végén, s így a jószágátadás után pár esztendővel — mind igazak és ámenek. — b) Az árva-tömeghiányt sem bizonyítja, sőt Sz\*\* levelével alperes éppen maga alatt vágja a fát, mert a levél végén ez áll, hogy az árva-tömegben hiány nincs. c) Az ingóság-hiány megmutatására beperelt alperesi skarteta, mely hely, idő és aláírás nélküli, egyáltalában érvénytelen. Ezen egyszerű előadásokat már az eljáró bíróság sem ajándékozhatja meg figyelmével.

Azonban föltéve, de meg nem engedve, hogy ezen jószágátvétel utáni jeremiádok mind alaposak; viszonzkvetelésnek jelen pörben helye nincsen s annál kevésbbé, mivel alperes a letartóztatott 2760 pft. kifizetését egyedül fölperes családjára az eladott javakra bejegyzett adósságok kitábláztatási igazolásától függeszté föl. S valakinek tulajdonát csak azért vétetni zár alá, mert még lehet ellene követelés, oly pörlekedési mütét, mit még csak alperestől sem reméltett fölperes. Azonban még azt is föltéve, de meg ismét nem engedve, hogy alaposak a viszonzkvetelések, s jelen pörben helyök van: micsoda lélekkel tartóztatott le alperes egy pár száz fnyi követelés födözésére 15ór annyit?

b) „Viszszafoglalás esetére alperesnél vagyonihiány van, mert nincs Magyarországn birtoka.”

Itt azon kérdés fordul elő: Történhetik e ez ügyben visszafoglalás? Felelet: nem. Mert 1) alperes adósságát maga sem tagadta, mi épen oly ritka mint szép dolog. 2) Fölperes a fizetés egyedüli föltétéül kikötött kitábláztatási igazolást teljesítette.

Ily körülmények közt nincs bíró, ki másképp merne ítélni, mint az eljáró bíróság; sőt fölperes, az emberiség becsületére még az alperesről is föltéti, hogy magabaszállási perceiben szintugy ítélné.

De azon lehetlen esetre is, ha ezen szóbeli pörben hozott ítéletet valamelyik bíróság megváltoztatná: miképp mondhatja alperes, hogy fölperesnél vagyonihiány van? Hisz az alperes maga sem tagadhatja, sőt akkor, midőn fölperes magyarországi birtoka nem létét említi, hallgatagon megisméri, hogy fölperes, mint köztudomásu dolog, a testvérhazában birtokos; s miután az 1729: 28d. t. c. z. nem köti ki a magy.országi birtokot, és csak biztosítékot en lehet: világos, miképp fölperesre az idézett törvényezikk s erre alapított bírói zár annál kevésbbé illeszthető, mivel az ítélet-végrehajtás, visszafoglalás esetében (?) megkereső-levél mellett végrehajtható!

Az eddig mondottak hát röviden ide mennek ki: I. Szóbeli eljárás természetével ellenkezik bármily parancs elfogadása. — II. A jelen zárendelő parancs viszonzkvetelést igénylő egyszerű előadáson alapul és így a viszonzkvetelés is a) alaptalan; b) de nem is ezen perutra tartozik; c) de ha alapos és ezen perutra tartozó lenne is, mit ugyan meg nem enged fölperes — sokkal kisebb somma körül forog, mintsem annak födözésére tizenöt annyit kellene illelnék letartóztatatni. — III. Ezen perben hozott ítélet megmástitásáról és így visszafoglalásról józanon még csak áldomni sem lehet. IV. Ellenkező esetre azonban fölperesnek Erdélyben szép birtoka levén vagyonihiánytól nem félhetni.

Mind ezek természetes következése: hogy az 1729: 28d. t. c. z. jelen esetre alkalmazható nem levén a bírói zárnak helye nincs; ugyanazért e zárendelő parancsot félretvetetni s alptalanul letartóztatott pénzt kiadni kéri. V. S.

\*) Ez ugyan a törvénykezési gyakorlat s többk udvari határozattal ellenkezik; de a zárendelő parancs általános kitételeiből a föltébbi következtetés szomoruan foly.

**Pestmegye rendkívüli közgyűlése f. jan.**

30kán reggeli 9 1/2 órakor vevé kezdetét, a főispánhelyettes rövid megnyitó beszédében említé: miképp ezen gyűlés tulajdonképen közigazgatási tárgyak elrendezése végett hirtetett ugyan, de mennyiben a horvát ügyekre nézve a mult nov. 12kei évnegyedes közgyűlésben kirendelt bécsi küldöttségnek eljárásáról jelentése a megye politikai életére vonatkoznék, sőt ez érdemben kir. k. leirat és helytartósági intézvény is érkezett a nemes megyéhez, melyek okvetlenül tárgyalandók: a küldöttségi jelentést előleges tárgyalatásul tüzi ki, azután pedig a közmunkák s más a közigazgatás körébe vágó s minélelőbbi elintézésre váró kérdéseket fogja ajánlani a rendek figyelmébe. B. b. elhatalasztatni kíváná a küldöttségi jelentés tárgyalatását s az időt egyéb igazgatási dolgok elintézésére fordíttatni. Főisp. helyettes ő mlga a küldöttség eljárásáról szóló jelentés fölvételét szükségesnek tartja, mert ezt az ez érdemben leérkezett k. k. leirat és helytartósági rendelvény is parancsolják. R. G. gr. és Sz. M. első alispán a küldöttségi jelentést mindenek előtt felvételni akarják, de nem azért, mert ezt kir. leirat s helytartósági rendelvény parancsolják, miként ő mlga megjegyzé; sem azért, hogy az időt egyéb elintézendőkre fordítsák a rdek, mert Pestmegye, hála a nemzet istenének! még eddig is mindig tudott az idővel úgy gazdálkodni, hogy közügyei elintézetlenül nem maradtak: hanem — mert az a megye jelen b o n y o d a l m a s á l l á s á n a k egyik sötét oldalát fogja fölvilágosítani s mert azt a megyei rendek többsége akarja. Ezen utóbbi véleményt pártoló többszörös felkiáltásokra az eljárásról szóló jelentés csakugyan tárgyalás alá vétetett; mely hogy annál kellemetlenebb érthetessék, a rdek megöngyözéssel Balla J. főjegyző először is a k. k. leiratot olvasá, mely a nm. kir. kancellária útján érkezett a főispán helyettesnek a nov. 12ki gyűlésről tett fölterjesztése következtében ő fels. aláírtával.

A leiratban hivatkozás történi az 1770ik évbén kelt ndv. rendelvényre, miszerint, ha valamely törvényhatóság a fels. trónhoz küldöttséggel akarna járulni, ezen szándokát előbb felírás által tudatni köteles s csak ha kihallgatásról biztosítottak, indulhat Béces felé. Mivel pedig Pestmegye rdei ezen rendeletet figyelemre nem méltatván, annak ellenére cselekedtek, ezért eljárásuk legfelsőbb helyen komolyan rosztaltik; a küldöttség tagjai pedig, kik, miután a kihallgatás meg nem nyereséről hivatalosan is tudósítottak, még is különféle utakat kísértettek meg, hogy megbizatásukban némiképp eljárassanak, mint engedetlenek rovatnak meg. Ennek bevégeztével az olvasó főjegyző rovelemlíté, miképp a bécsi küldöttség elnöke pestmegyei első alispán épen elindulása napján, midőn már a küldöttség némely tagjai utban is voltak, vett nádor ő fenségétől levelet, melyben ő föhgsége felszólítja küldöttségi elnök-alispánt: javasolná a küldöttségnek a honmaradást, főleg azon okból, mert Bécesben ő fenségétől kihallgatást nem nyereud, minthogy az 1770ikben kelt s minden törvényhatósághoz megküldött udvari rendelet előbb hasonló küldöttségek följelentését parancsolja, mit ns Pestmegye rendei elmulasztottak. Érintett alisp. e levelet elolvastván, kivételé a megye levéltárából a felhívott rendelvényt, habár ez csakugyan a megyéhez annak idejében megküldetett is, a nádori levél kívánatát még sem teljesíthet, mert a küldöttségi tagok nagyobb része már akkor utban volt. Ez udvari rendelvény a dolgok helyesh isméréte végett a rendek kívánságára szinté felolvastatott; valamint a nm. helytartótanácsból érkezett intézvény is, melyben a rendek ítetnek, hogy ezentul hasonló felszólításoktól ovakodjanak.

Ezen előzvények után olvastatott a nevezett küldöttségi jelentés, aláírva e küldöttségnek a hely színén megjelent tagjai által.

A jelentés, mely több pontjainál a részvét legélemben kitérésével üdvözöltetett, melléklet gyanánt magában foglalá a német nyelven szerkesztett memorandumot is, melynek felolvasásával a rendek szinte megkínáltattak, azonban közbeszólások történet s értelmetlen zűgás, mely nem a felolvasás elhagyatása, hanem inkább azon kérdés körül forgott: vajjon az eredeti német, vagy a fordított magyar „memorandum“ olvassassék e föl? a többség a magyar mellett nyilatkozott, mire B. b. ezélszerűnek tartá: hogy előbb a két példány conferáltassék (a tisztelt szónok kifejezése) — Az indítvány figyelemre méltónak nem találtatván, a jegyző felolvasá a magyar memorandumot.

Igy kellőleg kifejtve levén a tanácskozási tárgy, főispán helyettes ő mélt. röviden felvevé a tárgy szövegét, megemlítvén: hogy itt a horvát ügyben kiküldött bizottság eljárása s az erre kelt leiratok lesznek a fő tárgy, mely körül a szónokok nézetei és okai öszpontosítandók; mely feladatban ajánlá az annyira kívánatos mérsékellet s higgadságot, mely úgy a törvényhozó, mint a tanácskozó és közigazgatási dolgokról értekező szöveg mellett minden hazatában nélkülözhetlen kellék.

E' másodszeri megnyitó beszédet mely esend követé, mi annál ünnepeles volt, mert a' terem minden részei, olly tömve voltak minden rendű 's osztályu hallgatókkal, hogy az iszonyú szorongás 's rendkívüli hőség miatt nem egy vala kénytelen feljajdulni kiboacsátatási irgalomért, mi azonban physikai lehetlenségül fogva sem volt rögtön teljesíthető 's csak hosszú harc és kétségbeeső küzdés után. félórai nyomakodásra sikerülhetett vagy öt egyednek feljajultan a' szabadba juthatás. — Csend lón. — És felállott táblabíró P. J. f á j d a l m á t f e j e z é k t azon nyilatkozat felett, miszerint Pestmegye küldöttsége azért nem nyer kihallgattatást, mert a' szükségesség formásgokat, mikről a' megyének előleges tudomása nem volt, elmulasztá; nem lehetett pedig neki előleges tudomása a' felhívott rendelvényről azért is, mert 1770. óta igen gyakran szolgált a' szerencse Magyarország megyéinek üdvözlő, szerencsekívánó, tisztelgő 's más ezekhez hasonló küldöttségekkel járulni a' fels. trónhoz 's ezen alkalmakkor beboacsátatott ó felségéhez a' nélkül, hogy előbb az 1770ki rendelet megtartására utasítottat volna. Szónok ezen mellőzésben a' nemzetnek háttérbe szorítottatni látja képviselői és petícionális jogát. A' magyar alkotványnak egyik legfőbb kedvezvénye a' képviselet, és ezt nemcsak a'piactörvények, hanem majd évezredes szokás is szentesíté; nemkülönbben megadja az alkotvány a' nemzetnek a' petícionális jogot is, miről most meg sem akartak emlékezni. E' felett szónok megilletődött a' leirat, és intézvény némelly kitételein, hol a' megye egyesei, sőt a' közönség is rendelkeznek bélyegezetül. Szónok tehát nincsen tisztában az iránt: vajjon kik és mi értetik rendezavaró nevezet alatt? Egyébiránt a' jelen kérdés annál komolyabb, mert a' megye el van tiltva még sérelmei orvosoltatása kérelmi útjától is, ennél fogva szükséges tennie azt, mi még hatalmában vagyon, 's ez nem más, mint az egész dolgot saját valódiságában országgyűlési sérelemkép följegyezni, ott előleg felvétetni 's orvosoltatását a' nemzet hozzájárulásával sürgetni, mi hogy biztosabban megtörténjék, szónok czélszerűnek látja tör is a' küldöttség eljárását megyeileg helyeselni, neki hazafui buzgalmaért köszönetet szavazni, az általa szerkesztett 's az uralkodó család fens. főhőgeinek benyújtott emlékiratot sajátjának fogadni, 2or a' követeknek utasításul meghagyni, hogy addig semmiféle tárgyalásban ne boacsátkozzanak, míg e' sérelem nem orvosoltatik. 3szor, hogy kik a' horvátügyek miatti sérelemre okot szolgáltatnak, feleletre vonassanak; 's végre 4er a' végzést körlevelek által az ország összes megyéivel tudatni, az ügy komolyságára figyelemzetni, 's a' teendők körüli együttműködésre testvéri szeretettel fölhíni. (Folytatjuk.)

**Turóczmegyei közgyűlés.** November és december hónap nálunk folytonos gyűlési és törvényszéki tanácskozáskor ideje vala 's minthogy első alispánunk, mint a' tresényi korteskedés eseményei megítélésére kirendelt bíróság egyik tagja Trencsényben mulatott ez egész idő alatt, az elnökséget másod alispánunk viselé. Legelőször nov. 6kára, de csak egy napra, 's kivált a' végett gyűltünk össze, hogy gazdasági alakban több neműrészes (partialis) számadásokat megvizsgálván, a' szokott pénzbeli utalványozások megtörténhessenek. Ebből keveset említhetünk a' közönségre érdekest, 's legfőlebb azt érinthetjük meg, miként egy a' Vág vize által elsodrott 's így újra építtetni kellett útvonalon találatló kősziklák repesztésire megkivántatott lőport Besztercebányán, mint készítettési helyén annak ellenére, hogy illető megyei tisztviselőnk a' közszükséget hivatalosan bejelenté 's annál fogva a' lőport kiállítását áron magának kiadatni ismételve szorgalmazá, mégis sokkal drágábban, mint Körmöczön, szinte kir. raktárban 's hová azt még szállítani is kell, fizetni vala kénytelen Beszterczen; mi csakugyan felírásra nyújtott alkalmat, de a' minek eredményéről csak később leend alkalmam szólani. Több más tárgy is fordult elő e' gyűlésen, de abból a' pozsonyi és pesti körleveleket kivéve, nincs mi kiemelni való. — A' vándor cigányokat szekereiktől 's lovaiktól mi meg nem foszljuk, de egy régóta fenálló végzés nyomán megyénkbeli kiutasítatni kikergettetni rendeljük; pedig e' végzésnek aligha lesz ezenkül nagyobb sikere, mint eddig vala, 's a' jó madarak talán jövőre is, dacára minden kiutasításnak, annyszor, valahányszor kedvet találnak, ismét visszakérülnek. — A' főispáni helyettesek kinevezetéséből országos veszélyt állító pestmegyei levél, mivel azt a' nógrádi és szabolcsi megelőzte, 's ezek csak tudomásul vették, hasonló sorban osztozott. E' gyűlésen a' kortesek jó számmal jelentek vala meg, de nem keveset bámultak, hogy a' gyűlés eloszoltával, több ur legott kocsira ülven eltávozott, mi annyit jelentett, hogy az eszemiszombul misem lesz. Novemb. 24kén évnegyedes gyűlésre 's vele összekapcsolt törvényszékre ujjal egybegyűltünk 's ezen gyűlést a' mult közgyűlések jegyzőkönyve felolvasásával kezdtük meg, mire nádor ó fenségének azon kegy. nyájasságú levele következett, mely octoberi gyűlésből kelt öröm- 's üdvözlő feliratunkra válaszképen ér-

kezett 's melyben ó fensége megyénknek a' cselekvőség terén eddig tanúsított erélyességét megdicsérvén, azt hasonló követésre 's alkotványos szellemben megtartására buzdítja. Alig szükséges említenem, hogy ezen levél szünni nem akaró éljenzéssel fogadtatott. A' helytartó tanács intézvényéből érdekesek következtek: 1. az utvonatok felmentése, valamint másutt, úgy nálunk is minélelőbb véghezvitelni rendeltetik, minek fogyanosítását mi uti választványunkra bíztuk, szintehez igazítottat. 2. Azon intézvény is, mely a' közmunkák összeírására alkalmazandó mintáiveket közli.

Hálás köszönettel vettük azon intézvényt, mely a' többszöri, de kivált az 1843d. aprilis 22i túvész által majd egészen törökjuttatott szent-mártoniak részére, egy körülbelül 800 p. fnyi újabb begyűlt felebaráti segedelemnek a' kebelbeli szucsányi sóhivatálnál leendő felvételére utasítja megyénket; noha pedig bárhonnan jöjön is a' segedelem, az mindenkor kedves a' felségítettre, mindazáltal elhallgatnom még sem lehet, mikint az intézvényhez csatolt jegyzéknél fogva, kivéve egy két rendbeli csekélyebb összevet, majd az egész sommát, mint most, ugy ezelőtt is, különösen az örökös tartományok felebaráti szeretetének köszönhetjük, minek meghálálása végett leghőbb ohajtásom oda terjed, hogy ezen jóltevők segedelemök visszakövetelésére soha ne szoruljanak, előlött inkább a' kárvalottak fölségítésére mindenkor képesek legyenek. — Midőn a' pályínkaégetést tárgyzó intézvény felolvasatott, találkoztak, kik eziránt nyomban rendelkezni kívántak, egy szónok azonban az octoberi gyűlés megállapodására hivatkozván, 's azt, hogy akkor ezen tárgy érdemleges fölvétele azon időre, midőn majd a' termés összeírását járásbeli szolgabírák beadják, halasztatott, minthogy illetén összeírások november 6ki gyűlésünkben, de a' nélkül, hogy valami tanácskozási pontul tűzettek volna ki, adattak be, ezek megvizsgálására 's azok nyomán intézkedő tervezet kidolgozására választványt kiküldetni javasolt, mely oly kikötéssel, hogy a' kiküldendő 's legott ki is nevezett választvány ezen tervezetét még mostani gyűlés lefolyta alatt bemutatni tartozik, elfogadtatott. Gyűlés első napján, főispánunk titoknoka elnököl 2od alispánunknak a' megye rendeihez szóló két levelet adott által, melyek a' felső intézvények után felolvasatván, egyikben felszólítottak a' megyei Rendek a' sófuarozás 's ebből az adózókra háramló keresetmód körüli czélszerű lépéseknek maga helyén megtételökre; másikkban pedig az octoberi gyűlésből kelt megkereső levélre válaszképen a' tisztválasztás tartása oly kikötéssel, ha a' korteskedés okozta ingerült állapot higgadtabbá válik 's a' szokott évi számadások megvizsgálása után egyszersmind a' hátralévő tárgyakat az illető tisztviselők letisztázták. Első levél következtében egy felírás a' helytartó tanácshoz határozatott, a' másik ellenben elevenebb színt adott az arra következett nyilatkozásoknak, de mind a' mellett azok legnagyobb illedelemmel törtévé, csak a' körül folyt leginkább a' vita: kell e' 's mit vizsziálni? mely tekintetben, miután többen a' L. pártiak közül esupa ellenzéstől netalán támadható ingerültséget ez által kikerülni akarván, R. S. báró javaslatához esallakoztak, 's a' végzés abban öszpontosult, hogy ó méltósága a' kedélyek mostani 's már is egy hónapnál tovább 's folyvást tartó nyugodt állapotjáról 's a' tisztviselők irányában hozott azon határozatról, miszerint azok a' netalán elmaradt tárgyakat minélelőbb befejezni 's bejelenteni tartoznak, értesítettvén, egyszersmind ígérete teljesítésére kéressék meg. Közhiedelem, hogy valamint télszak alatt nálunk restaurálni majd lehetetlen, úgy az ominosus nap csak a' nyári hónapok beköszöntéire fog kitűzteni 's előbb nehezen, míg a' tresényi események, mikre nézve első alispánunk szinte az oda rendelt bíróság tagja, teljesen el nem itéltetnek 's befejezetnek.

A' megyei levelezések közül figyelmünket élénkíték: a) varasdi főispánságot érdeklő zágrábmegyei, mely azonban mivel a' panas nem attól, kit a' sérelem illet, származik 's mivel azt sem tudjuk diplomáice: vajjon a' főisp. helyettes kinevezetése nem történt e' a' főispán saját kérelmére? ez uttal tudomásul vétetett. Ha Erdődy gr. nemzetség kétségtelen jogaiban megegyezése nélkül rövidséget szenvedett, 's maga lép föl egyenesen 's közvetlen, a' dolog mindenütt más fordulást venne. b) Pestnek a' nádor felszázados ünnepele iránti felszólítását szives örömmel fogadván, annak nyomán a' részünkről teendőket, azon korra, midőn a' határidő velünk tudatni fog, halasztottuk. c) Ugyazon megye megkeresése folytán Friebeisz István népjegyzőjére előfizetők gyűjtése járásbeli szolgabírákra bízottat.

Gyűlés első napján, következőleg az igen számosan egybegyűlt nemesség jelenlétében a' szavazók összeírása hitelesítettet. Sok megyében ezen összeírások 's illetőleg azok hitelesítése gyakran botrányok (lapis offensionis) szokott lenni, de megyénkben, hol a' kedélyek csak kevés idő előtti is nem leghiggadtabb állapotban valának, ezt hála Istennek! szerencsésen kikerültük, 's p. o. oly elvek, hogy külmegyei származásu birtoktalan nemes ezen kiváltságát

megyei bizonyáglevéllel igazolni, vagy kinek életkora felől kétségek támadnak, azt szinte anyakönyvi kivonattal tanúsítani tartozik, minden ellenvetés nélkül 's egyhangulag megállapítottak. Az összeírások névről névre felolvasatván, következő napokban a' gyűlést és törvényszéket folytattuk, miből ezen tudósításombá köv. fölveendőnek tartok: a) kath. 's evang. iskolamesterek a' tiszt- és követválasztásoknál szavazati képességgel magokat felruházatni kérték 's ámbár magyar szerkezetű 's több indokkal támogatott esedezvényt adtak be, kérelmeket mindazáltal, két tisztviselőt kivéve, senki sem pártolta, sőt ezen tárgy, mint országgyűlésre tartozó 's törvényhozási elrendeléstől függő végzésileg kimondatott, a' szőlők megzati is megemlítették, miként az evang. lelkészeknek tulajdonított szavazási jog csak egy oly törvénynek, mely az ecclesiarum rectoris közt különbséget nem tesz, 's a' vallás törvényességénél fogva nem is tehet, életbe léptetése 's föllevenítése. Valóban kár volt ezen folyamodványt beadni, mert octoberi gyűlésen ezen szavazati jog valaki által megpendítettvén, általános vizsziatetszésben részesült. b) Megyénkben azon régóta divatozó gyakorlatnál fogva, hogy a' tisztviselők oldalánál levő törvénygyakornokok tisztelbeli eskütekké szoktak nevezeteni, most két nem nemes ifju szinte tisztelbeli eskütnök neveztetett, 's megyénkben a' nem nemesek alkalmaztatásának ez legelső esete. c) Mító a' közelebb mult országgyűlés törvényei kihirdetettek, a' közmunkák kezelésére 's azok alkalmazására nézve bizonyos surlódás kezd némelly szolgabíráink 's ut-igazgatónk között lábra kapni 's ennek csakugyan e' gyűlésen is tanúji valánk, midőn, noha csak közbeszólván, mégis valódilag e' hivatalnak nullificatiójára czéloztak, mire bár nyomban kellő felelet adatott is, de azon oknál fogva, mivel elnök alispán kimondá, hogy e' hivatal elrendeztetése a' közmunkák iránti jelentés beadatásakor ex professo fog tárgyalatni, e' tárgy vitasásával ez uttal felhagytak. Sokat lehetne itt mondani, hanem ez akkorra marad, midőn érdemleg kerülend ez ügy vitatási szövegre. d) Kath. hitről az evangelikára átment, de 18ik korévtől még nem ért, egyedekre nézve a' felsőbb helyről elrendelt egyes vizsgálatok, valamint az illető protestans lelkészek által adott írásbeli nyilatkozatok azon felírásra nyújtottak alkalmat, mely szerint valamennyi illyes átmenetel részint, mivel az átmenet törvény által semmi évekhez köve nincsen, részint pedig mivel a' vallások közt már fenálló törvényes kölesönösségnél fogva, miután az evangélika vallásról a' katholikára való átmenet évekre minden tekintet nélkül szabadon gyakoroltatott ekorig, ezen szabadságot katholikusok is méltán követelhetik, törvényeseknek elismertetnek. e) A' kézművesek árszabása legutószor 1840ben történt, de annak több pontra nézve változtatását a' mostani körülmények sürgetőleg igénylik, e' tekintetből az e' végre kirendelt választványnak minélelőbbi megtétele 's még mielőtt jövő közgyűlésnek bemutatnának, azonnali fogyanosításra köteleességül tétetett. — f.) Egy megürült bábaállomás betöltendő levén, a' kinevezési jogot máris némellyek kérdésbe vonták, de ezt az utolsó eset egészen a' megye részére oldván meg, ennél fogva az ezen állomásra magát főispánunknak ajánlatni eszedező egy okleveles bába, azon esődre, mely ez alkalommal kitűzetett, lón utasítva. — g.) Ezen gyűlés elosztatása előtti nap azaz december 5kén felvetetett a' pályínkaégetést tárgyzó intézvény nyomán első gyűlési napon kinevezett küldöttség jelentése 's általa kidolgozott tervezet: miután azonban ezen tervezet elfogadása és sikerésítése az 1816ki hasonló nemű rendeletet példáján egy gyrás gyűléstartást föltételez, sokan ebben semmi czélszerűséget és szükségét nem látván 's arra egy különös, de csak rendes gyűlést elégségesnek tartván, ezen különböző vélemény hosszabb vitát idézett elő, melyet még akkor is folytattak, midőn a' gyrás gyűlés mellett többség elnökieg kimondatván, azon indítvány tétetett: kire legyen a' megnem jelenők 's így a' törvény értelmében megbüntetendők kipuhatolása 's bejelentése bizandó? Sokan azt állították, hogy a' büntetés csak megvehető, de szigorúan megvétenni nem parancsoltatik; mások ellenben a' törvény szoros végrehajtását eszközöltetni ohajták; ez utóbbiak közt pedig egy szónok, hogy egy részről a' törvény szentsége megmaradjon, más részről ellenben nagyobb szerű tömegnek, kivált mostani körülményinkben, öszscesződése kikérltessék, a' törvényt csak a' családatyákra kívánta illeszteni 's határozatképen kimondatni, azon házzátéttel, hogy ezek is megjelenhetnek hatalmazottjaik által, mind ezen indítvány végzésbe nem ment, az utolsó mindazáltal via facti életbe lépett; mert a' gyrás gyűlésen örültünk, hogy több közbirtokosság csak képviselője által jelent meg.

Ezek következtében a' gyrás gyűlés december 15re tüzetvén ki, 's most említetttem oknál fogva bár sok nemeség, de koránsem oly számunak jelenlétében, mint a' szavazók száma ezt talán kívánta volna, másod alispán által megnyitvatván, miután annak czélja az üdvözlő beszédben röviden érintetett, olvastatott a' küldöttségi jelentés 's ter-

vezet, valamint a Rutka helységek közbirtokosságának a pályakafőzés eltiltását felsorolt okoknál fogva ellenző nyilatkozata. Következett ezután a felőli vita: szükség-e a pályakafőzést eltiltani, vagy nem? E kérdésnél nagyon elágzóok voltak a vélemények; némelyek a tilalmat bizonyos időtől kezdve foganatosítani, mások egészen az új terméig kiterjesztetni, mások az eltiltásnak szükséges léte nélkül szabadon megengedtetni kívánták. Egy lb. ki különben mindig magyarul szokott szónoklani, hogy beszédje annál hatályosabb legyen, tótul mondá el véleményét, de valamint beszédje bevégeztével az elnök által arra figyelmeztetett, mikint illy nyelveni szónoklatok szokatlanok, s mennyire a vitatott tárgy felvilágosítása szükséges lenne, az rendszeren az elnök által szokott eszközöltetni s valamint ő ezen figyelmeztetésre újra feleselve válaszolt, úgy miután az általános eltiltást szorgalmazók abban, mit elnök alispán a vélemények megegyeztetése tekintetéből javasolt, miszerint t. i. az eltiltás mártius 11-től léptessék életbe, sem akartak megegyezni, az egész ügy szavazásra bocsátatott s itt őszintén legyen mondva, többnek csak makrancaza miatt következett annak megbuktatása. Tanulságul szolgáljon ez, hogy a dolgot előre állítani soha sem jó, sőt azon vágy, hogy minden s mindig véleményünk szerint történjék, gyakran a legszentebb ügyeknél is ellenhatással szokta magát meghoszolni. Az előrebocsátottak szerint 150 szóval 139 ellenére a szeszégetés meg levén engedve, a választványi jelentés olvasása tovább folytatott s abban foglalt javaslatok esekély módosításokkal elfogadtattak, melyek következők: a) Mindennemű gabonafaj, eleség, liszt s burgonyának a megvénykből kivitele tilos. b) Pályinkát a szolgálk uraiktól s gazdáiktól szokásos mértékben nem követelhetnek. c) Koldusait minden község s annak állapotára tekintet nélkül a lakosok ellátni kötelesek; oly esetben pedig, ha valamely község ezt koldusai nagyobb száma miatt megtenni képes nem lenne, a főlöleg számuak egész megye terhére válnak: de a házaló koldulás szinte tilos. d) Tilalmaztatnak a zenék és táncok: ámbár ezt némelyek csak a nyilvános helyekre magyarázván, magány-házaknál nagyobb szerű táncmultságok azóta adattak. e) Malmok a megye által meghatározott őrési tábláskákkal ellátandók, a mértékek szigoruan megvizsgálandók s a felügyelés szoroson gyakorlandó. f) Megyei szegődvényesek a számukra járó magtári természetvények helyett, kivéven a szénát, kőszepennzel kielégítendő. — Ezen napi gyűlésben még a marhahús ára 11 krról 10 krra csökkentetett. — Ezen gyűlés következett napokban rendes gyűlési alakban folytatott még, de semmi különös érdemű s érdekű tárgy nem fordult elő, minthogy jövő közzgyűlésünk s azzal egybekapcsolottan a törvényszék mártius 2-ára van kitűzve.

**Nyilatkozat.** Nagym. galanthai gróf Eszterházy Miklós tatai és gesztési uradalmak kegyes földesura ő excellentiájának lelkes nője, külföldön tartózkodtában mult ősz valamelyik havában valahol megholt. Hirdették ezt a közönséges hírlapok, vagy sem, ne vitassuk. Mert hírlapok valóillat is hírlenek, mint ezt a budapesti német hírlapok egyike superintendens Kis János elhunytának s arra nyomban következett feltámasadásának legközelebb történt hirdetése által kézzelfoghatólag tanusította. Elég ahöz, hogy mi protestánsok ezen gyászesetet, mint hihetőleg a most említett német hírlap is a maga nekrológiát, a köznép szájában szállongó hírből tudtuk meg csak. A jobblétre szenderült kath. vallású levén, emlékeztére az uradalmi kormány az uradalmakbéli valamennyi helység kath. községeinél mult év dec. 29-dik napjára az illető papság által tartandó gyásztisztelgést rendelt, melyek a nevezett időben meg is tartattak uradalomszerre mindenütt. És ez igen a maga helyén volt; mert egy hón szeretett s mélyen tisztelt földesasszony elhunytát ünnepi szertartással is dicsőíteni, hű alattvalók hálás kötelessége. A dicsőültnek tág uradalmában mindazáltal körülbelül mintegy 20 helység van, melyek lakosi ha nem mind protestánsok is, de számra nézve (20 ezren fölül) tulnyomóssággal bírnak kath. atyjokfiak felett. Minthogy ezeknek is földesasszonyuk volt a boldogult, szükséges lett volna itt azon intézkedéseket tenni ezekre nézve is, mint melyek már tétettek az uradalmakbéli kath. lelkészekre s alattvalókra nézve, és nem helység bírāja, vagy jegyző, vagy tizedes által üzengetni a protestáns lelkészeknek vagy alattvalóknak, ámbár ez is jobb lett volna a pusztá semminél, hanem a külső formások megtartásával hivatalos modorban kellett volna őket szorítani vagy szoríttatni az urodalom által igényelt halotti eljárásra, mint erre a k. papok s ezek által viszont a községek szoríttattak. Ezt hozta volna magával a viszonsosság, ezt a szoros igazság vagy a politikai illedék. Még is ezeknek, mintha tán a protestánsok imája főlöleges volna egy kath. halott életváltoztatási küszöbén annak tulvilági boldogságaért, sem uradalmi, sem ennek eszközzésére egyházfelső-ségi hivatalos uton az üdveült népanya halála, életideje,

családi neve, polgári czíme, rangja, utolsó betegsége s halálnapja s neme, helye, mint a protestáns lelkész ilyenkor munkaköréhez megkivántató mind megannyi szükséges anyag, tudtukra nem adatott, ünnepi tisztességtételre pedig annál kevésbbé szólítottak föl. Mind e mellett is mostan a részünkről itt ott mutatkozott tétlenség szándékosnak s protestáns elvekből eredetnek kiérteltetik! — Alulírt tehát protestáns hitfeleim nevében ezennel ünnepélyesen kinyilatkoztatom: 1) hogy nálunk protestánsoknál nem vallási elv a felsőség iránti tisztelet megtagadása. Mi megadjuk a császárnak, mi a császárhoz s Istennek, mi az Istené. Megadjuk mindennek, a mivel tartozunk; a kinek adóval: adót, a kinek vámmal: vámot, a kinek félelemmel: félelmet, a kinek tisztességgel: tisztességet. Legyen a felsőség: király vagy gróf, egyházi vagy világi, hatalmas vagy gyenge, protestáns vagy anti-protestáns, egyiránt tiszteljük azt élve és halva. Ez a mi vallásunk elve országunk határsorompóin belül és kívül. — 2) Hogy mi alattvalóilag tisztelt földesasszonyunk halála felől soha senki által hivatalosan értesítve, annyival inkább az üdveültnek gyásztisztelgételére felszólítva nem voltunk, s való e annak halála? hivatalos biztos kútüből mai napig sem tudjuk. — 3) Hogy mi azon esetre, ha a gyászúrnak annak rendes útján velünk közöltetik, készek lettünk volna földesasszonyunk iránti őszinte hálából, annak emlékeztét saját ritusunk szerint, báregyszerűen, de a fül és szív húrjainak nem kevésbbé kedvezőleg és szintolly alattvalói szerény hódolattal tisztelni, mint legbuzgóbb kath. atyánkfiai. — 4) Hogy mi az uradalmi kormány által lett ezen melőzletésünket, ha az (mit binni nem akarunk) szándékos félszeg akarathból, hanyagságból, vagy bármilyen más mellékes okokból történt volna, helytelenítjük s e nyilatkozatunk mellett Isten és emberek előtt felelni készek vagyunk. — Gödörházi G ö d ö r J ó z s e f.

**Nyilatkozat Hevesbéli.** Több rendű gyanusítást osztani kívánván, ünnepélyesen kijelentem, miszerint a mult évi Jelenkor 104-dik számában hevesmegyei gyűlésről közölt tudósítást, mely alá 32 vala írva, nem én írtam. \*) Szűcs L a j o s.

**Zenta téli 21-ikén.** Alig nyilvánítám a sok ezer ajakról szüntelenül viszhangozó keserves panaszt, mely a tájunkon közbürtóság híjánját igen is gyöngye esettel ábrázoló, alig említett: miként különféle rablási fajok nyilvános, alattomos sőt előleges terv szerint kiszámított veszélyeinek valamint személyünk úgy fáradhatlan szorgalmunk és nélkülözésünk után megtakarított sajátunk naponként mennyire van kitétetve, mi miatt biztos tulajdonunknak mit sem tarthatunk, már is egy újabb vakmerő merény közlésére emelem tollamat. — Január 19. s 20-ka közti éjen az Erdélyből Bécsfelé megindított postát a török-kanizsai postalegény tovább szállítván, Ó-Kanizsa és Horgos közti téren három gyalog betyár feltartóztatá, lovának gyepűszarait leptikéje kerekéhez s kalapját leoldozott nyakravalójával képhöz kötö, kezét az oldalához szorongatá s a levéltárczát fölhasogatván a benne találtatott leveleket fölzagatá. Minden iromány, ezek között 63 darab váltólevél 91,928 váltó forint összes értékű, többféle törvényhatósági hivatalos levél, felsőbb s legfelsőbb helyekre intézettei folyamodások fölbonthatva s hihető némelyekben pénzek is találtatván, ezeket bezsebelék s az irományok minden fajait az idő és szél martalékkául szerte hányták. E gonosz rablás bevégezte után a szegény öszszekötözött postalegény ezen állapotban hagyják, kit némely Szegedre szándékló utasok reggel a színhelyre érkezvén az idő marezonasága és szabadulási vergődése miatt szinte magán kívül helyezve találtak. — A megszabadított legény az Ó kanizsai előjárókat azonnal értesítvén a színhelyre kimenetel végett fölkeré, kik azonnal ott megjelenvén a szerteheverő papirosokat, a mennyire lehetett, öszszeszedték, és a török-kanizsai postaállomás kezelő hozzájárultával a budai főpostahivatalhoz lepecsételve azonnal elutasították. Ezen esemény annál váratlanabbul lepett meg, miután tudomra a legfelsőbb helyről érkezett rögtön itélhetés ezelőtt három nappal hirdettettek ki szokott mód szerint. Valóban kívánatos volna e pusztahók kinyomoztatása s megbüntetése, talán ezeknek példáján több hasonjellemlre fejledző okulván illy néhány forintoeskával kecsesgető ragadomány miatt honunkat kereskedelmi zavarokba bonyolítani ezentul ovakodnának. — A Jelenkor f. é. 5-ik számában említett zentai 16 ezer ezüst forintos szóbeli kereset tárgyában mindegyik pörös fél legfensőbb helyre folyamodott. K a r á c s o n István.

**A magyar nemzetiség és kisdedovó-intézet ügye Szarvason.** Mióta Szarvas, Hónszerte tisztelt polgárait t. ez. Vajda Péter és Bloch Mórícz urakat keblében szerencsés birhatni, benne azóta a magyar nemzetiségnek új korszaka kezd virulni, melyet az említett két

lelkes hazafinak fáradhatlan munkássága s még némely jó ügybarátok közremunkálkodásuk hozzájárultával, a közhaza javának emelésére irányított törekvése s buzgóködása vala képes oly rövid idő alatt elővarázsolni. Köztudomásu: mikép a tót elem Szarvason is talált hó — mondhatni — tulságos pártolókat, kik a magyarság ellenében panszláv hósekül csaptak fel s kik egy a felséghez öszszes nyelvrokonai nevében nyújtott s ezerféle erőtetett vádak vegyületével elárasztott folyamodványt nem irtóztak egy oilly nemzet felvirágoztatása gátlásul használni, melynek javai és szabaditékaiban századok óta egyiránt s egyenlő joggal osztoznak; Szarvason mondom szinte vannak egyedekek, kik a panszlavismus ügyében keletkezett illy hálátlan lépést nemcsak tetszésük s belégyezésük által kívántak elősegíteni, de annak gyarapítására még próféta szerepet vállalni sem pirultak. De hála a magyar nemzetmentőnek kinek népe feletti féltékeny órkődése ez uttal is bebizonyította, hogy a magyarnak e honért elpárolgott vére hálátlan fertőztetők szonjaért nem ömlött; s a csapások és viszontagságok keserű pohara, melyet nyolcz század lefolyta alatt állhatatos lélekkel ürítgetett, itálát egy boldoguló jövedő termendi nectárral váltandja fel! Azonban előbb Vajda Péter, később Bloch Mórícz uraknak Szarvasra érkezükkel a tót párt annyira elnémult s megoszlott, hogy néhány a panszláv ügynek minden tiszta felfogására, vagy esab elveik felvilágosítására elegendő védok előadhatása nélkül, esupa vakbuzgóságból, vagy inkább önérdéküli dühös hódolót s hódítóitjai kivéve, a magyar nemzetiség a köznép között is naprul napra kedveltebbé válik s mindinkább terjedni s erősebb lábra kezd kapni.

Az említett két honfi nemzetiségünk érdekében buzgó törekvései által Szarvason a magvat ekként a nép közt már elhintvén, annak üdülése s szerencsés megérleltetésére, a népnevelésre fordított figyelmüket. E tárgyban legelső lépésük is a kisdedekre lett irányozva, mint oillyan eszközre, mely egy szebb jövőért sovárgó nemzet felvirágoztatásának egyedüli alapja levén az ápolást mindenek fölött sürgeti. Hogy idövel e gyöngye esemetékből kora és jól irányított nevelés és ápolgatás által a hazának hasznos és erős oszlopok, jó és lelkes polgárok növekedvén, a nemzeti testnek jólléte tartós és szilárdabb alapon épithesse jövő boldogsága templomát, élvezhesse a nemzeti egység o hajított malaszjait, s tudja ösmerni, becsülni a szabadság szentiségét, mely mindeddig számtalan viszátkodási s egyenetlenségi eszközökön tartottatva tulságos önhittség talizmanjává aljasult. Ez vala tehát a szempont, az elv, melyből indulva a két lelkes honfi terve, a Szarvason felállítandó kisdedovó intézet létesítendésének eszméje szülemlett, s melynek ügye már közel egy év óta példás részvét és pártolás útján mindinkább megközelíteni látszik a magas czélt, mely neki tervezőji részéről az emberiség hasznára s boldogítására tüzetett ki felvilágosításával az értetleneknek s leküzdésével az irigység-nevelte ármánynak, mely a rozszakáro kelekből hydraként emeli ki mérges fejt a szent meggátlására. E tervelőmozditásban számos férfi és női tekintély is osztozott az emberiség javára czélzó intézet számára bőkezű adakozásaikat nem kimélvén. Melyre nézve részint szép készpénzbéli öszszvegek folytak már is be az intézet öregbítésére; részint a hon különféle vidékeiről, sőt külföld némely helyéről is érkezett becses értékű női munkák s más ajándokok által lón az adakozásrai készség bebizonyítva. E tárgyak aztán az e czélra több ezernyi számú s egyenkint 10 p. krrt kiosztott sorsjegyek segédelmé által, ugyancsak e végre szarvasi kisdedovói táncvizgalm alatt tartott multságok alkalmikor kihuzatván a nyerőknek kiosztattak; a belőlük és a belépti díjból öszszszerült pénzőszveg pedig a fentebbi tókéhez esatoltatott; s hírszerint most már nem megvetendő pénzmennyiségnek szolgál alapjául. És hihető: mikép az intézet illy nemes áldozatoknak mindinkább szaporultával nem sokára életet látand. Aldás kísérje a két buzgó honfi tervük létesítésében; köszönet és hála minden lépteikben, melyeket a közhaza javára ezen eszme megpendítése óta naprul napra szerencsésb sikerrel folytatnak!! — Gr — Al.

**Budapesti napló.** Febr. 5-én kir. biztosi meghagyásból, azon visszaélés, mely az öffa megsonkított mértékben eladásánál tapasztalható, több nem türethetvén, rendeltetik: 1) a budapesti fakereskedők jelenlétében a kir. biztosság által az ölfarakás módjára nézve egy mutatónyól, mint a gyanánt állítatván fel, ennél fogva minden raklárban egy városi jeggyel bélyegzett 6 láb 3 innyi hosszú öl mérték tartandó s ettől minden öltre értelmezett s annyiszor mennyiszor alkalmazandó 12 pft. bándj terho alatt eltérni nem szabad. 2) Az illető faraktárakban Budapest városok részéről kirendelt fabiztosok folyton örködendnek, az ellenörködés pedig az illető kapitányi hivatalokon kívül e végre kijelölt választó polgárok s illetőleg albiróságokra oilly móddal ruházattatott, hogy valamint ezek, úgy a biztosság tagja is minél többször véletlen vizsgálatot tegyenek s a tapasztalándók megembitése mellett a kir. biztóságnak időről időre jelentés tétessék. 3) Minden tűzfakereskedő köteleztetik a tűzfahatározott árát annak megérkeztekor följelenteni s a felügyelői díj hozzá-

\*) Ugyvan, A szerk.

vetésével egy fekete táblára följegyezni. 4) Az így meghatározott ár a nagym. k. helytartótanácsnak fentartott előleges engedelmé nélkül, semmi szín és ürügy alatt fel nem rugtathatik. 5) Tuskók, gyökerek s ágaskat ölle vegyíteni szabad nem leszen. 6) Minden e' részbeni visszaélés esetében az 1ső pontban meghatározott bündj terhe alatt a' fakeskedők közvetlen magok tétetnek felelősekké. 7) Az elsőrolt intézkedés lé. febr. 1. napjától vétetik gyakorlatba. 8) Mindezek fogantatásáról idoról időre a' kir. biztosságnak jelentéstételik. Kelt Budapesten: 1846. évi január 29ik napján az illető városkapitányi hivatalok által. — A' budavári színház minden viszontagság daczára mégis magyar kezekre kerülend, s mint már volt egyszer, nemzeti színművekre intézett alakuland; mert a' mellett, hogy nemzeti színházunk igazgatósága is nagy hajlamot mutat annak átvételére, magok a' magyarodásnak indult városi polgárok is későbbek valának hazai mint idegen színművet meglepitésére sőt a' dologhoz szólási joggal bíró németajkuak köztis akárhány ta-kozók, ki jobban szereti benne a' magyar nyelvet divatoztatni; minek következtében épen most vesszük azon örvedetes hírt, hogy Ráday Gedeon gr. nemzeti színházunk országos főfelügyelője a' városi tanácshoz nyújtott azon nyilatkozatára, miszerint a' budai színházat jövő husvétől kezdve átvenni s folytonos magyar előadásokról gondoskodni kész; a' városi tanács és összes választott polgárság magyar színészárságnak engedé át a' színházat; — így tehát husvét után az ikerfővárosban mindenütt honn lesznek színészek, — minek, mivel a' ns gr. buzgalmtól várhatni, hogy jelesbeink működésének a' szomszédok is folyvást tanulni lesznek, azon eredményt remélljük hogy ezek mindnkább megkedvelvén az általok nyújtott élvezetet, azoknak, kik nyelvüktől idegenkednek, nem kevés ingerük leend ennek megtanulására, mi az észgondolkozásának 's szív vágyainak kellő új irányt adand. Mig e' dolog a' szőnyegen több kevesebb ingatag állapotban forgott, sok nemü elmélkedésre nyújtott alkalmat, s nem ritkán lapok utján is tréfás alakban változtatá a' kedélyeket, így beszélék minap is hogy: egy budai kérdeztetvén az iránt, miért pártolja magyartalan létére is a' magyar színművet behozatalát? egész őszinteséggel felelt: „ezt önérdékből teszem, ugymond, mig e' színteremben német társaság szerepel, nóm folyvást zártszéket bérel, mi havonként jutalomjátékokkal együtt legalább 4 pírtha kerül, s hogy o' éjjel magányosan ne járjon, vagy épen gyanus alakoktól ne kísértésnek haza, akaratlanul is legalább földszintre kell mennem, ez ismét legalább 3 fnt s így összesen 7 fnt pgo. Kikárhozthatja tehát, hogy havonkénti 7 pgorint kiadás megtakarítása miatt korszerűleg viselem magamat? — Hogy a' terjedelmes testvér fővárosban több illy gondolkozásu felebarát van: senki sem kételkedik; tehát hogy a' pártoló többségnek részünkre kelle nyilatkoznia, világos! — Társasodási korban élünk. Legújabbban Szigligeti indítványára egyesület alakult mintegy husz drámaíró és kritikusból, kik a' körükben készüendő dramák felolvasására összegyűlvén, ezeket mindíg önmaguk közt bírálandják meg, mielőtt a' színházaló választvány elibe adatnának. Meglehető előintézkedés arra, hogy a' színter kerülendő művek csak primum forum és appellata utján juthassanak sikerhez. — Már meg a' sítők elménekednek; t. i. olly süteményt árulnak sós perecz név alatt, mit tiszta lelkiismerettel sótlannak nevezhetni; más városban, hol a' rendőrség nem áll olly jó lábón, mint Pesten, adásvevésben előlék gyéribben történnék. — A' pesti piacon fiatal leánykák zöltségárlástól eltiltattak; e' esiatlan nép ugyanis különféle eszélyes módon szokta eladogatni a' ruát, mit a' rendőrség nem talál renden s tilalma által nagyobb rossznak kívánja így elejét vehetni. — Két fiatal lakostárs szobakulesát biztos dughelyen tartá, hogy mikor egyik vagy másik hazatér, ne kénytelenlenség barátja megérkezésére várni; valaki jóismerőseik közül e' szokást megsejtvén nem mulasztá el saját hasznára fordítani; ugyanis az illető szállásra lopóván a' két egyed ingóbingó javait biztos helyre költözteté; midőn a' károsultak együtt haza érkeztek, hűledeve tátoft szájjal bámultak egymásra, s most gyanu alatt levő ismerőiknek uton utfélen köszönetet szavaznak az el-mbér meglepetésért. — Pest város hatóságánál mult évben 938 ember került fenytő eljárás alá, közülük 190 ártatlan volt; 246 pesti, 124 külföldi, és 508 hazai csavargó; 1842ben még 1862 vétkest fogtak el, a' büntetlen kapottak száma szembenlőleg olvadtt, minek a' 88 ezer lakosu városban még folyton gongékedő rendőrség mellett, a' jótékony dologház aka leginkább, melynek egy kiszolgált nőfegyencze minap is börtönbe kerülvén ez intézettőlirtóztában nyakendőjével akasztotta fel magát. Az említettekől 70 volt 16 év alatt, 359 16 — 24 év közt, 24 — 50 közt 472, 50 en túl 37. Vallásra nézve kathol. 612, evang. 36, reform 72, görög 21, zsidó 177. Mely őszszetek arányszerű kiszámításával üdvös eredményeket hozhatnánk ki népevelési állapotunkra nézve, minek jobb lábra álltatása valóban mindennapi imádságunk egyike. — Berl.oz, Dreyshoek és Vieuxtemps Pestre váratnak, még pedig az Ungar szerint a' nemzeti színházban fellépendő, s tiszteletükre ünnep rendeztetik. — A' Kisfaludy K. emlékünnepé febr. 21. dika, mint a' diésőülnek évfordulatos születésnapja helyett f. hó 8kán vasárnap lesz meg tartandó, melynek nagyobb szerűsítése, s illetőleg a' K. társaság pénzalapja gyarapítása végetti rendkívüli előadásra a' n. színház is átengedtetett; a' társaság, mely esekély rejéhez képest — t. i. csak mintegy 3000 pf. kamatiról rendelkezhetik — már eddig is hatalmasan mozdítá elő a' magyar irodalom ügyét, ama szivességérti hálából színműveti segéd- és tankönyvek kiállítását eszközöndi. Evlapjának esinos és gazdag ötoök köteté megjelent, a' kik még dúsabb beltartalmával sajtó alatt izzad. Tagjai száma is szaporodott, kik közül Szigligeti mult napokban tartott felolvasást, a' színi hátról, s mi alkalmasint nyomtatásban is megjelenendik fiatal drámaíróink használatául. Kuthy Lajos hazai rejtelmei egyik érdekesh töredéke felolvasásával köszöntött a' társaságha. (Rejtelmeinek 4ik füzeté is megjelent) Császár Ferenc buzgó honleányoktól 12 aranyból álló pályajutalmat gyűjtött szépműtani értékesítésre, mi által a' társaság hatásköre még jutalmazóbb eredményekben nyilatkozik. — Velenczében a' sz. Lázá

szerzetesei európaszerre híres könyvtárakban különféle nyelveken írt könyvek és kéziratokat őriznek, de ott megfordult Császár Fer. hazánkba olaszországi utazási rajza szerint magyar nyelven szerkesztett könyv, vagy kézzel az egész könyvtárban nem találtatott. A' nevezett utazási könyvet hazánk egyik lelkes 's a' nemzetiséget és irodalmat buzgón pártoló hölgye özv. Gorove Lászlóné asszonyság olvassván: a' mondott velencei könyvtárba azonnal két magyar könyvet küldött, melyeknek egyike az aesthetika, másik a' politika körébe vág. Az illető szerzetesfőnök nemcsak köszönettel fogadá a' magyar küldeményt, minthogy annak a' könyvtárban kitűnő helyet juttatott, hanem méltánylása jeleül viszont küldeményül is kedveskedett. Küldött Li. a' mechtaristák könyvtáráról emlékező magyar asszonyságnak két könyvet, az egyik keleti, hihetőleg örmény nyelven írt imádságos könyv, a' másiknak czime ez: „Mékhitaristes de Saint Lazare Histoire d' Arménie, Literature arménienne par Le Vaillant de Florival.“ Eljen a' lelkes hölgy, ki nemzeti irodalmunknak külfölddel ismértetésére is olly dícséretesen buzog!

**Spanyolország.**

A' képviselők jan. 14kei ülésében a' külügyi minister, Martinez de la Roza, különféle kérdésekre adott válaszokat. A' francziák azon tervét illetőleg, miszerint Basilan szigetét azon ok miatt, mivel a' benszüllöttek néhány francia tengerészlet agyonütöttek, megszállandják, a' francia kabinet kinyilatkoztatá, mikép elég neki tudni, hogy Spanyolország a' Philipinai szigetkezeti jogát fentartja s azonnal kész ama tervről lemondani. A' spanyol tengeri hatalmat illetőleg Armero tengerügyi minister kijelenté, mikép az ez év folytában újabb hajókkal szaporíttatni fog. — A' pénzügyminister a' költségvetés mellett még egy, főleg az adórendszer létesítésére vonatkozó tariffát szándékozik a' kortes elibe terjeszteni. — Éjszaki Cataloniában, Gerona vidékén lázongási kísérlet vala, t. i. mintegy 30 személy egy nyilatkozványt (pronunciamentot) akart kibocsátani, de viszhangra nem találván, odébb állottak. Négyet közülök azonban mégis elcsípett a' hatóság, mire több elfogatás következett.

**Anglia.**

Azon beszédből, melyet Russell lord jan. 12kén a' glasgowi városházánál polgármesteri megítéltetésére alkalom mondott, utalatosan köv. helyeket tartjuk érdekesnek közölni, mint melyekben a' fenérintett pártfőnök nézetei a' gabnakérdést illetőleg ugyszólván őszpontosulnak. Miután a' számos s több érdemes tekintélyből álló gyülekezettek, melynek élén elnökül a' városi polgármester állt, az iránta bizonyított megítéltetésért köszönetet szavazott — egyet s más Glasgow dícséretére felhozott, — névszerint hogy ezen város egyetemén Smith Ádám felolvasásaival alapját veté meg a' nemzetgazdasági tudományak, s miután az egyesült országok összes keresztyén hitvallásinak tökéletes status- és polgáregyenlősége mellett nyilatkozott, a' kereskedelmi reform kérdésére ment át. „Smith Ádám, Ricardo s mások, ugymond, kik e' tárgy felett írtak, azt jegyezték meg, hogy a' mely ország törvényeiben hibás egyedárusági vagy védrendszer foglaltatik, illy korlátások megszüntetésénél legnagyobb vigyázattal s megfontolással szükség eljárni. Illyetén tanácsom s elven alapultak ama rendszabályok, melyeket azon miniszterium, melyhez én egykor tartoztam, javasolt s melyerre 1841d. évben megbukott. Önök mindnyájan tudják, mikép ama javaslat egyik része oda ezélt, hogy az idegen czukor 12 shillingnyi különbségi vámon eresztessék be, ugyszintre az épületfa-különbségi vámon is esőkentessék. Tervünknek továbbá ezélt volt a' gabnabehozatal változó scala (vámfok) helyett, egyenlő megállapított 8 shillingnyi vám szerint szabályozni. S ime, ezen javaslat következtében az akkori miniszterek a' földművelési érdekek leghevesb elleneiképvádoltattak s támadtattak meg. Javaslatom visszavettett s a' vámvédlet barátai — barátai az egyedáruságnak, mikép őket teljes joggal nevezhetem — azt gondolák, hogy győzelmet nyertek. Örvedenek é most, hogy a' 8 shillingnyi vám visszavettett? Merik é mostan tagadni, hogy ezen 8 sh. vám, mely gyárvárosaink inségét 1841, 42 s 43ban nem esekély mértékben enyhítendé, a' védlősdiekre nézve szerfölött kedvező menszer fogott volna lenni? Mégis ok visszavetétek az ajánlott kedvező föltételeket s mi lón mind ennek eredménye? Találkozik é csak egy férfi is itt, kimint uralkodójának minisztere a' parlamentben tüstint olly kedvező föltételeket fogna ajánlani, millyenek az én 1841ki javaslatim voltak? Ugy hiszem egy sincs. (Tetszés és nevetés.) Mérsékelt ajánlatom — miként most mutatkozik, s miként annak akadályoztatása s visszavettetésekor ezen gondolat már előbb támadott bennem — valóban gátul szolgált azok utjában, kik tökéletes szabadságot kívántak a' gabnaügy tekintetében. Miután meg vagyok immár győződve, miszerint a' mostani gabnatörvények, az általam annyiszor felhozott okonál fogva, a' földművelésnek épen ugy mint a' kereskedésnek ártalmasak, amaz első javaslatomat visszavéve, egy a' London városi választókhöz, kiket a' parlamentben képviselni szerencsés vagyok, intézett levélben a' gabnatörvények egészbeni eltörlése mellett nyilat-

koztam. (Hosszas tetszéskiáltás.) Mylord's uraim! nem illik e' helyen eseményeket említenem, melyeket végeredvényekben önök jól ismérnek, s melyek taglalására eljő az idő, mihelyt a' parlament megnyitattik; de annyit mégis mondok: midőn a' taglatat ezen napja eljövend, tapasztalmi fogják önök, mikép londoni választóimhoz intézett levélben foglalt elvek bebizonyításától vissza nem rettenek. (Éljenzés.) Uraim! a' gabnakérdés most Peel Róbert kezében fekszik. Nem tudok önöknél többet e' tárgyban: mi legyen javaslat, vagy társaival, kik előbb övétől különböző véleményben voltak, mikép egyezkedett, hogy ezek ismét alatta szolgálni készek; — de arról tökéletesen meg vagyok győződve: ha Peel azt kívánja, hogy rendszabály bizos legyen — biztosan előterjesztve s biztosan készülvélve, szükség hogy az széles és tartalmas alapon nyugodjék. (Halljuk!) Ha egész eltörlést nem foglal magában, az egyedáruság s vámvédlet barátai örülni fognak egy olly rendszabály indítványoztatásán, mely az országot ki nem elégítendi, s csellel iparkodandnak megsemmíteni egy olly tervet, melyet, ha tökéletes volna, legyőzni semmi esetre nem képesek. Minden bizonynal ellenszegülést kísérlendnek meg a' vámvédlet ügye miatt; de hogy ha ok a' vámvédlet mezejére s mihatározottan a' kereskedési szabadság terére állunk, az ellenzék a' kormány rendszabály ellen az alsó házban épen nem leend félelmes. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a' rendszabály veresége nem fogna bekövetkezhetni; de ha ollyan a' rendszabály, minőnek én ohajtom, akkor e' vereség csak ideiglenes, elmuló s nem eldöntő természetű lesz. Midőn a' kérdés 1841ben a' képviselők házában előfordult, akkor a' védrendszer pártolói azt állíták, miszerint a' gabnatörvények eltörlésével a' dolgozó osztályok érdekei esorbát, munkadíjak esőkentést fognának szenvedni. Sőt még tovább mentek azt állítván, mikép ha a' gabnabehozatal korlátai lehullnak, nem egyszeri gabnahajányt fogunk szenvedni. Ezen tan immár megczáfoltan áll. Peel Róbert maga kinyilatkoztatá, mikép a' dolgozó osztályok semmi kárt nem szenvedhetnek, s ama másik állításnak Smith Ádámot vetem ellenébe, a' ki mondja: ha a' szárazföldi státusok élelmiszerekre nézve szabad és háboríttalan közlekedéssel bírnak, midnyájokban a' kenyérár sokkal egyenlőbbben áll, mint ha mindegyikükben erre nézve külön törvények állanak fen. Ezen elv áll az egész világ szabad kereskedési közlekedésére nézve is. Ha nem hozhatunk be elegendő mennyiségű gabonát Danzig s Lengyelországból, hozhatunk Odessából vagy a' fekete tengerről; és ha innen sem, ott vannak az egyesült státusok. (Éljenzés.) És itt eszembe jő egy további előny, mely a' gabnává vámszabály eltörléséből ránk háramolnék: Anglia sorosabb kötelekivel a' békének s barátságának kapcsolatnék a' külső s névszerint az északamerikai egyesült státusokhoz. Én nem adok semmit a' fenforgó birtokrészi vitakérdésekre, miknél, a' mint jelenleg állanak, a' két ország közül egyiknek sem veszélyeztetik becsülete, s miket illetőleg mindkét rész nyugodt és eszélyes statusfőrfiai biztonnal jó eredményű egyezkedéshez juttatandnak. Nem tudom, mikép vezethetne e' vita háborúhoz. Ha mi innen az atlanti tengeren készek vagyunk az egyesült státusok terményeit behozni, s ha az egyesült státusok szinte készek ezt a' mi gyártványaink irányában eselekedni, — más szavakkal, ha ok minket táplálnak, mi őket ruházzuk; ha semmi kárthatos törvényhozás nem állja utját e' kívánatos kettős ezél-elérésnek: akkor két egyenlő vérű, egyforma nyelvű nemzet, mint egy testvérpár, fog a' világ előtt állani — egyesülve a' béke s barátság kötelekai által, mik adja isten hogy századokig tartsanak! egyesítve egy családszerződés által — de mely jobb fogna lenni mint ama spanyol vagy francia, mely egyedül a' fejedelmi családok s udvarok rokonságán alapul; — nem! e' családszerződés két szabad testvéremzet közt lesz, melyek egymást kölcsönösen szeretik és tisztelik. (Halljuk, halljuk!) Az amerikaiak esodálják a' mi alkotmányos monarchiai kormányzatunk szabadságát, nemkülönbén nagyra becsüljük mi brittek az ő republicai intézvényeiket. Egy illetén alapokon nyugovó barátság becsületteljes és tartós békét s jólétet biztosíthat a' világnak. (Éljen) Még egyszer: én nem félek a' gabnakérdés vitatásától. Nem félek azon támoktól, miket ellene gördítettek és gördíteni fognak, s hozzá teszem: elleneim személyeitől sem félek, jóllehet egyikök utóbbi időben már sátnához is hasonlított. (Nevetés.) Peel a' földművelési érdekek elárulása miatt vádolták. Nem akarok itt e' pontba bocsátkozni; de mindenesetre igen barátságatlanul viselteték azok iránt, megengedvén, hogy a' földesurak önmagok legyenek szószólok. Mert miket követték el legújabb időben? — Itt Russell ezen állítás bővebb taglalásába ereszkedék, gyönyörködtetésére az összegyűlt közönségnek, előhozván többi közt a' norfolki herczeg által ajánlott gyógyszer is a' közönség ellen, ki az ugynevezett curry-port javasolta az éhezőknek, s előhozván több efféle alakoskodást.

Home lord fogja a felsőházban a válaszfeliratot indítványozni, ki lesz annak támogatója? még nem tudatik. A kormány összes pénzügyi s egyéb tervei a közelgő parlamentre, ezek közt a tariffaváltozások is, a M. Herald szerint, legelső napokban fognak a parlament elibe terjesztetni. Wodehouse F. Norfolk grófság képviselője az alsóházban, választóinak jelenté, miszerint a trónbeszédre adandó válaszfelirathoz egy javaslatot indítványozand, melyben elővigyázati és segédrendszabályok fognak kéretni netalán kenyérszükség ellen, mindazáltal egyedül azon föltét alatt, hogy e mellett a hazai mezőgazdaság alapelvétől el ne távozzanak.— Cobden s Bright urak, miután a parlament-megnyitás már küszöb előtt áll, a Belfastban tartandó szabadkereskedési lakomárai meghívást viszszaütasították.

Peel terve részletei iránt folyvást különféle hírek s gyanítgatások szállonganak. Leghíhettebbnek látszik a közönség előtt, miszerint Peel gyökeres változtatást szándékozik tenni, mert ha például csak a változó scalát akarná módosítani, úgy Wellington néhány hónap előtt alighanyilatkozott volna ellene; híre jár egyébiránt, mikép a miniszteri tervek kifejlése után több magas udvari hivatalnok elbocsátásért fog folyamodni. Mások azonban elszávnák szilárdul Peel mellett maradni;— többi közt Hume, a skót státusszámvető is erősen ragaszkodik Peelhez, kitől jobb rendszabályokat remél mint Russell lordtól. — Az irlandi déli grófságokban felfeltűnedező békezavargások, mik az ottani lakosok vagyonbiztonságát nagy mértékben fenyegetik, még nem értek egészen véget. Sőt inkább, mint a Standardnak Dublinból jan. 15dikéről írják, főleg Limerick megye vagy grófságban napról napra borzasztóbbakká válnak. Ugy látszik, általános öszszekötötetésbe álltak s katonailag rendezkedtek a vagyontalanok a kevés nagy vagyonos ellen, kiktől a haszonbért megtagadják s minthogy a nagy földbirtokosok többnyire távol vannak, a fenálló viszonyok felbomlását mindenekelőtt ezek legközelebb bérlői sanylik. „Alig gyilkoltatott meg Leahy haszonbérő így ír a levelező s két rendőr-üggyelős halálosan alig sebesített meg s ime más nap ismét déli 12 óra körül (tehát világos nappali megtámadás!) Lynchet anglas-boroughi gazdag haszonbérőt lőttek agyon. Senki sem merte a gyilkosokat üzőbe venni. Így az egyesült angol földön, hol mégis töké-

letes jog- és szabadságnak kellene uralkodni, fényes nappal sem biztos a polgárok személye s vagyona! Másutt, ha illyesm történi, indoka sokszor pártérdekekből származó surlódásokban keresendő; de hol az emberi szenvedélyek legállatiásbika— a testfentartási ösztön vezet hasonló kicsapongásokra, ottan a társadalom életfájának gyökerén oly féreg rágódik, melyet csak anyagi jobblét körébe vágó czélszerű intézkedések által ölhetni ki, minék elmulasztása legnagyobb bün, mit a státus elkövethet.

Az angol parlament jan. 22én nyitott meg a fels. Victoria királynő által, mely alkalommal mondott trónbeszédet jövő számunk közlendé. A gabonatörvény eltörlesztéséről azonban szó sincs benne.

**Franciaország.**

A spanyol királynő férjesülési ügye a francia sajtót kitünőleg foglalkodtatja most; szerinte London és Berlinben ellennyilatkozatok tettek Franciaország terve ellen, miszerint gróf Trapani lenne Izabella jegyese; ezen terv, mellyel a francia királyi család érdekei azonosulni látszanak, létesítése végett Lajos Fülöp Madridba követet küldött. Mióta Henrik infans is a királynő férjjelölté sorába lépett, azóta ezek közt következő osztályzatot állíthatni fel: gr. Trapani, kit igényeiben az anyakirályné, Narvaez és Bresson képviselnek; Coburg herceg, kit Anglia és Belgium pártol; és Henrik hg., ki mellett az alkotmányos spanyol nemzet kívánata s menyire kivethető, Izabella titkos hajlama is szól. Montemolin grófról többé szó sincs. — A francia miniszterium jelenleg erős állásban vagyon s maga Thiers is tartós életet jósol számára; hogy ezen kedvező fordulathoz sokat tön Peelnak ujan alakított miniszteriuma, tagadhatlan; mert ha a whig pártnak sikerül kormányra lépni s a külügy-vezetés Palmerston lord kezébe jut, akkor — a most oly fenhangon dicsért világbéke aligha nem sokára kérdésbe hozott volna. — Az orosz czár római látogatásáról Párisban ellenkező hírek szárnyalnak azokkal, mellyek az olasz és német lapokban közzé tettek; s kétkednek az illetők azon, hogy az orosz kormány a kath. üldözésével felhagyand. Itt meg kell jegyezni: hogy a kath. üldözése a lengyel tartományokban fő oka a lengyel emigrációnak, s ha az első megszüntetik, az emigratio elveszti minden politikai jelentékét, s ez által Franciaország legfőbb eszkö-

zét vesztí el Oroszország ellen; azért a francziák közönségesen úgy vannak meggyőződve, habár nyilván ezen meggyőződésüket kimondani nem merik is, hogy az orosz kormány által a katholicsusok üldözésének folytatása inkább kívánatos, mint annak megszüntetése. Vajjon a sz. Pétervárból érkezett tudósítások ellenkező értelműek é? az még köztudomásra nem jutott; de annyi bizonyos, hogy míg más kath. kormányok az orosz rendszer megváltoztatását biztosan remélik, addig a párisi kabinet ellenkezőről igyekszik meggyőződni. — Don Carlos fia az aszturiai herceg aggasztó szemfájásban szenved, melly baj e napokban oly veszedelmes fordulatot vón, hogy egyik szemének elvesztésétől tarthatni.

A folytatott válaszfelirati általános tanácskozásban jan. 20kán legutolsó s legtöbb érdeket gerjesztett szónok Thiers volt, ki az alkotmányos monarchia iránti rokonszenvét újra bevallván, beszéde sarkpontjait az éjszakamerikai s texasi ügyet választá, s a kormány tettét gáncsolá, hogy miután Texas függetlensége minden hatalmasság s maga Franciaország által is már 10 év óta el van ismérve, a kormány mégis annak az unióhoz esatlakozását akadályoztatni akará. Az egyesült státusok hatalmának növekedése, mond többi közt, további lépés Franciaország szabadsága mindinkább szilárdabbítására, miszerint az a politikai ügyekben önállóság működék. Mióta Franciaország a szabadságot s forradalmat képviseli, Európában a többi státus részéről hallgatag frigy áll ellene, minden mozgalmat és szabadsága kifejlését akadályozó. Ezen két móddal segítheti: először ha Európában a szabadság kifejlődik, s ha, mi London és Párisban történi, a többi fővárosban is bekövetkezik; másodsor: ha Északamerika hatalma mindinkább szilárdulna indul sat. —

**Portugália.**

Palmella herceg, ki mint a páirkamra holtiglani elnöke, annak válaszfelirati ülésében köteles lett volna elnökölni, hirtelen oda hagyá az ülést, mit tetteges nyilatkozatuk tekintenek a kormány ellen. — A követkamra még folyvást a megbízólevelek vizsgálatával foglalkodék. — Jan. 9dikén a pénzügyminiszter az unióbankkal szerződést kötött, miszerint ez az idegen adóssági osztalék-kifizetést a legközelebb három évnegyedre magára vállalja.

**10ik szám.**

**ÉRTESÍTŐ.**

1846.

**Hirdetvény.**

Ó esásári s királyi felsége az eddigi elszigetelt s és harminczad-felügyelők helyett Magyarországon és a hozzá kapcsolt részekben létező kir. s és harminczad-hivataloknak igazgatásuk és kezelésükre örökös végett öszszesen tizenegy, királyi tanácsosi czimmal rendszerileg díszesített, kerületi felügyelő felállítását oly módon méltóztatott legkegyelmesebben megrendelni, hogy mindegyikhez egy segéd, egy tollvivő, egy számlító, egy irnok, egy járulnok, egy fogalmazói gyakornok és két hivatali gyakornok, egy hivatalszolga és egy hajduadassék.

Az új felügyelők következő állomásokon fognak elhelyeztetni u. m. Pesten, Fiumében, Eszéken, Temesvárott, Pozsonyban, Zágrábban, Kassán, Debreczenben, Rosenbergen, Sopronyban és Körmenten.

Az első hét városban lakhelyüket tartandó első osztályú felügyelők (1500) ezer ötszáz, s a segédek (800) nyolcz száz a többi második osztályú felügyelők pedig (1200) ezer kétszáz, s a segédek (700) létszáz; továbbá a tizenegy tollvivő és számlító (500) ötszáz, az irnokok (350) háromszáz ötven, végül a járulnokok (250) kétszáz ötven pengő forintnyi évi díjjal lesznek osztálykülönbség nélkül ellátva.

Lakbérül a Pesten, Fiumében és Temesvárott állomásozandó felügyelőknek négy, a többieknek pedig háromszáz pengő forintot azon kikötéssel, miszerint ezen illetvényből egy minden tekintetben alkalmas felügyelőségi hivatalszállás kibérlésére szük-

séges költségek is fedezendők, a segédeknek Pesten, Fiumében és Temesvárott (150) száz ötven pengő forint, a tollvivők és számlítóknak ugyanott (80) nyolczvan pengő forint, és hasonlóan ezen városokban létezendő felügyelőségi irnokok és járulnokoknak (60) hatvan és tekintőleg negyven pengő forint, a többi segédnek pedig (100) száz pf. a tollvivők és számlítóknak (50) ötven pf. az irnokoknak (40) negyven pf. és a járulnokoknak (30) harmincz pf. évenként szabattak ki.

Felügyelői, segédi és tollvivői hivatal elnyerhetésére fedhellen életmódon kívül, a honban divatozó nyelvek és a fenálló általános kezelési rendszabályok, nemkülönben az ország alkotványa és törvényei, ugyszint a közkormányzati és főleg a kamarai ügyködés alapos és kimerítő tudása okvetellenül megkívántatik. —

Azon egyedek tehát, kik a fennevezett legkegyelmesebben rendszeresített új hivatalok egyikét, kivéven a fiumei felügyelői állomást, elnyerni ohajtanák, e részbeni folyamodványaikat, az elvégzett tanulmányok, eddigi hivataloskodásuk, tisztáerkölesiségük, a s és harminczad- és pénzügy-kezelésben, valamint a számoló szakban szerzett ismeretükre hiteles bizonyítványokkal ellátva legfeljebb f. é. martius 20áig rendes uton a nagyméltóságú magyar királyi udvari kincstárnál benyújtani igyekezzenek.

A fenebbi megkívántatóságokat tanúsítandó eredeti, vagy hiteles másolatban oklevelekkel el nem látott folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

3—3

**Gőzhajózási hirdetvény.**

Az első cs. kir. szab. duna-gőzhajózási társaság igazgatósága ezennel értesíti a t. cz. részvényes urakat, miszerint az ő felsége által kegyelmesen elfogadott új rendeletek s ügyviteli szabályok pesti irodájában átvehetők. **Gőzhajózási hivatal.** 1—2

**Hágókos-cladás.** Közhírré tétetik, hogy Zalamegyében fekvő, pülskei uradalomhoz kormányom alá tartozó Barnaki pusztában 310 db. a nemesség legnagyobb fokozatára emelt hágókos szabad kézből eladó. — **Megjegyzésre méltó ez eladásnál, hogy az eladó darabok mennél magas fokán állnak a nemességnek, annál jutányosabb áron kaphatók.** — Kelt Pölskén január 10én 1846. Szilvágyi János urad. tisztartó és főjuhász. 1—2

**Hatezer pengő forint kölcsön adandó.** Ürményi László esdőtömegéből hatezer pft. árvali biztosíték mellett 6%

kamatra, egy évre vagy illetőleg a esdőper bevégeztéig kiadható levén, értesülhetni ez iránt alubirtuát. — Stuller Ferencz, tömeggondnok. 1—3

**1—3 Fölhívás**

a gyáralapító részvényitársasági részvények 4dik részletének befizetésére. Az igazgató-ság részéről közhírré tétetik, miként az alábbi részvények utáni szabályszerű 4ik részletbefizetésnek határideje, f. 1846 k. évi martius 1jéül bezárólag mart. 15keig leendő, melly határidő az igazgató választvány határozata következtében az alapító tagokra nézve is oly megjegyzéssel ujuttatik meg, miszerint az alapító és nemalapító tagok azontul befizetésének határidejére nézve minden különbség megszűnik. A befizetések történnék Pesten a társasági pénziárnál (székhelyen gróf Pejacevich ház 2ik emelet) és a vidéki ügynökségeknél. Kelt Pesten febr. 1jén 1846.

**Hirdetvény.**

Ó es. és apostoli királyi felsége a legfensőbb szolgálat czéljaira szükséges anyagok és eszközök megszerzésére s kezelésére a magy. kir. udvari kincstár keblében egy különös, közvetlen a mondott kir. udvari kincstárnak alárendelt kincstári gazdasági hivatal legkegyelmesebben alkotni a annak személyzetét egy gondnokkal évenkénti nyolczszáz ftnyi tisztifizetéssel és egy ellenőrrel hatszáz forinttal — kik mindketten évenkénti tisztifizetésükhöz hasonló biztosítékpenzt letenni tartoznak. — tovább egy hivatali szolgálat évenkénti háromszáz pengő forinttal, és egy segéd-szolgálat kétszáz ötven pengő forinttal rendszeresíteni méltóztatott.

Rangra nézve az ujon felállított tisztviselők a letételi harminczad-hivataloknál alkalmazott harminczadosak- és ellenőrökkel

3—3

**Árverési hirdetvény.**

A nagyméltóságú magyar királyi udvari kincstár engedelméből következő tokaji kir. kamarai uradalomhoz tartozó haszonvételek 1846ik évi februárius 11kén Tarczalon tartandó nyilvános árverés urján a leg többet ígérőnek; bánatpénz lefizetése és elegendő biztosíték kimutatás mellett, haszonbérbe fognak adatni:

- 1) A tokaji határban levő Fegyveres nevű 43 köblös uradalmi földek.
- 2) A tarczali határban levő Szugolyhát nevű 20 köblös uradalmi földek 1846ik

évi aprilis 15ó napjától számítandó hat évre. 3) Bakamazi határban létező 216 hold dohánytenyésztésre alkalmas 61 hold kender- és 324 szántóföldek, valamint 397 3/16 hold majorsági rétek.

4) A timári határban levő 37 3/16 hold majorsági földek, és 518 3/4 hold majorsági rétek egy évre.

Az árverési és szerződésbeli föltételek előre is valamint a dióságóri föltéttség, úgy a tarczali kir. kamarai tisztartói irodában megolvashatók. — Kelt Dióságörött, december 23kán 1845. 3—3

**Hirdetés.**

Ó es. s apostoli királyi Felsőge szabad királyi Zeng városában fenálló bülesészeti magány-tanuló-intézetnek — nyilvános

intézetrei emeltetését legkegyelmesebben megengedni méltóztatott; mi is ezennel közhírré tétetik. Pesten 1846ik évi január hó 26án. Szoblahó Pálma Elek, egyetemi jegyző. 2—3